

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2013. szeptember XXIV. évf. 9. szám – 390 Ft

**ÉLETEM ÁRÁN
IS MEGVÉDEM!**

97708669300613009

Kőbe vésve, bronzba öntve

ÖTVEN ÉV VÉRTBEN

Budapest talán legszebb lovasszobra a budai várban, a Magyar Nemzeti Galéria előtti Szent György téren áll. Róna József (1861–1939) alkotása Savoyai Jenő (Eugen von Savoyen) hercegnek állít emléket, aki éppen 350 éve, 1663-ban, Párizsban látta meg a napvilágot. Franciaországban nevelkedett, de páratlan hadvezéri és diplomáciai képességeit – melyeket már kortársai is nagyra tartottak – egy másik európai hatalom, a Habsburg Birodalom szolgálatában bizonyíthatta, még hozzá kereken fél évszázadon át: Bécs 1683. évi török ostromától egészen a lengyel örökösödési háború (1733–1738) elejéig.

Savoyai rendkívüli sebességgel haladt előre a ranglétrán, katonai pályafutásának kezdete után tíz évvel, 1693-ban már tábornagyi rendfokozatot viselt. Első önálló hadjárata során – egészen pontosan 1697. szeptember 11-én – Zentánál döntő győzelmet aratott a Tiszán átkelő törökök felett, és ezzel megteremtette az 1699 januárjában aláírt karlócai béke alapjait.

E történelmi diadal tiszteletére rendelte meg Róna Józseftől a kiváló hadvezér lovasszobrát Zenta városa, ám a vételárat már nem tudták kifizetni, így a jelentős költséggel elkészült alkotás sorsa bizonytalanra vált. A művészt ráadásul már-már az anyagi csőd fenyegette, ám a szerencse végül az ő oldalára állt. Minderől ekképp ír 1929-ben kiadott önéletrajzi könyvében:

Amikor Széll (Széll Kálmán, Magyarország akkori miniszterelnöke – a szerző.) újra Bécsbe jött, megemlégtette előtte a király (Ferenc József – a szerző.), hogy emlékezte szerint a budai vár elé egy lovasszobrot terveztek.

– Igen, Felsőged lovasszobrát! – mondotta Széll.

– Erre a koronázási domb van kiszemelve a pesti oldalon – szólt a király –, és ezen nem is akarok változtatni!

Széll feszült figyelemmel hallgatott.

– A vár előtt nagyon jó helyen volna Savoyai Jenő szobra. Ez ellen senkinek sem lehet kifogása. Hisz ő volt az, aki Magyarországot a török járom alól felszabadította s egyébként is barátja volt a magyaroknak. Ezt én tudom a legjobban.

Széll meghajolt a király előtt.

– Erre már gondoltunk is és Hauszmann (Hauszmann Alajos, a budavári királyi palota építészvezetője – a szerző.) már rajzot is csinált hozzá (...)

– Hisz ez nagyszerű! És stílusban és méretben is megfelel. Mintha a művész ide tervezte volna. (...) Én megveszem az emlékművet...

A 4,7 méter magas, bronzból készült szobrot 1900-ban állították fel a budavári királyi palota előtt (az 1899. évi tavaszi kiállításra a Múcsarnokban volt látható, akkor még talpazat nélkül). Róna korabeli öltözetben örökítette meg Savoyai Jenőt, aki bal kezével visszatartja fújó paripáját, kinyújtott jobbáiban pedig vezéri pálcat tart. A lovas figura modellje a bécsi spanyol lovasiskola egyik fiatal növendéke, míg a loé a gróf Andrássy Tivadar tulajdonában lévő egyik lipicai mén volt.

A műalkotás 5,6 méter magas, gazdagon díszített, barokk stílusú mészkőtalpazaton áll, amelynek két hosszanti oldalát egy-egy bronz relief díszíti; az egyik dombornú a zentai sáncok bevételét ábrázolja, míg a másik a csatát eldöntő lovasrohamot. A kompozíció része egy fiatal és egy öreg török fogoly: e két mészkőből faragott mellékalak a legyőzött Oszmán Birodalmat szimbolizálja. Az emlékmű a második világháború végén, a budapesti harcok során megsérült. 1968-ban restaurálásra elszállították, majd a munkálatok befejezése után, 1971-ben az eredeti helyén újra felállították.

Mint említettük, Savoyai Jenő képességeit már a kortársai elismerték, s személye a későbbi időkben sem merült feledésbe. Ennek ékes példája, hogy ő az egyetlen olyan ember, akiről négy ország haditengerészete is hadihajót nevezett el. Az első világháborúban a brit HMS PRINCE EUGENE monitor és az Osztrák–Magyar Monarchia SMS PRINZ EUGEN csatahajója, míg a második világháborúban a német KM PRINZ EUGEN nehézcirkáló és az olasz EUGENIO DI SAVOIA könnyűcirkáló viselte a nevét.

Feith László

22

LENDÜLŐ KARD 2013: KUB, ILLETVE MISTRAL LÉGVÉDELMI RAKÉTÁK A METEOR-3M TÍPUSÚ, PILÓTA NÉLKÜLI, LÉGCSAVAROS REPÜLŐGÉPEK, ILLETVE A SUGÁRHAJTÁSÚ METEOR-3MA-K ELLEN. AZ EREDMÉNY: TIZENEGYBŐL TIZENEGY CÉL MEGSEMMSÍVTE.

8 Igazi repülőnnep földön és égen: a kétnapos kecskeméti program ezúttal is elkápráztatta a hazai és a külföldi látogatókat.

28 Sikeres különleges műveleti misszió, kettős ISAF-beosztás – „sűrű” afganisztáni időszakon vannak túl a „Bercsényi” katonái.

42 A háború szerves része a becsapás, s ennek remek eszközei lehetnek a fából, gumiból, műanyagból épített „harckocsik” is.

A MAGYAR HONVÉD MAGAZIN KÖVETKEZŐ SZÁMA 2013. OKTÓBER 11-ÉN JELENIK MEG.

50 Az egyenruha színe változhat: a magyar származású katonák távoli országok hadseregeiben is képesek katonai karriert futatni.

Ötven év vértben	3
TRADÍCIÓ	
A hazáért mindhalálig!	6
HADERŐ	
Gyémántjubiläum	8
NAGYVILÁG	
Missziós hírek	14
SEREGSZEMLE	
Döntéshozók	16
Újra otthon	18
Tizenegyből 11!	22
Augusztusban történt	24
Kettős beosztásban	28
Tábori posta	31
Ünnepi pillanatok	35
Térnyerés	38
HADITECHNIKA	
A nagy átverés	42
HÁTORSZÁG	
Hivatástudat	46
Bajnokkereső	48
Távoli szolgálat	50
Örökség	52
Jól kifőzték (2.)	56
Cserkészliliom	58
A magyar repülő- és űrorvostan története	61
Közérdekű	62

A Honvédelmi Minisztérium magazinja XXIV. évfolyam 2013. 9. szám

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhatalú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó: DR. BOZSONYI KÁROLY ügyvezető

Nyomatás: A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető: A kft. ügyvezetője

Szerkesztőség: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B Postacím: 1440 Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315, HM: 27-913 fax: 459-5351 E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Főszerkesztő:

TÖRÖS ISTVÁN

Főszerkesztő-helyettes:

SZABÓ BÉLA

Olvasószerkesztő:

M. TÓTH GYÖRGY

Lapszerkesztők:

TRAUTMANN BALÁZS, FEITH LÁSZLÓ

Fotóriporterek:

DÉVÉNYI VERONIKA, GALOVTSIK GÁBOR, KRASZNAI-NEHREBÉCZY MÁRIA, RÁCZ TÜNDE (KÉPSZERKESZTŐ), TÓTH LÁSZLÓ

Tervezőszerkesztő:

GRÓF ISTVÁN

E HAVI MAGAZINUNKAT

TRAUTMANN BALÁZS SZERKESZTETTE

Horítófotó: Galovtsik Gábor

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Sajtószövetség (European Military Press Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletéga (1008 Bp., VIII., Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailen: hirlap-elfozetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ: 06-80-444-444

A HAZÁÉRT MINDHALÁLIG!

AUGUSZTUS 20-ÁN, A BUDAPESTI HŐSÖK TERÉN SZÁZ HONVÉDTISZT TETT ESKÜT ARRA, HOGY KATONAKÉNT A HAZÁT MINDHALÁLIG SZOLGÁLJA. A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM HADTUDOMÁNYI ÉS HONVÉDTISZTKÉPZŐ KARÁN VÉGZETT IFJÚ HADNAGYOK – KILENCVENEGY FÉRFI ÉS KILENC NŐ – A RÉGI LUDOVIKÁS SZOKÁST KÖVETVE FOGADALMUKAT KARDRÁNTÁSSAL ERŐSÍTETTÉK MEG.

A Hősök tere egy év szünet után lett ismét helyszíne a tisztavatásnak, amely rendhagyó módon kezdődött: az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár kijelölt állománya közben hozta az ünnepségre Magyarország nemzeti lobogóját, s azt a történelmi zászlókkal együtt katonai tiszteletadással köszöntötték. A Kossuth tér átépítése miatt ugyanis idén elmaradt az állami és nemzeti ünnepek hagyományos nyitó mozzanata, a zászlófelvonás,

ami a törvény szerint csak az Országgház előtt történhet meg. A ceremónián mondott beszédében Hende Csaba honvédelmi miniszter rámutatott: az ország és benne a honvédség megújításának idejét éljük. Az elmúlt három év eredményei közül – egyebek mellett – kiemelte a honvédelem működését szabályozó új törvényi háttér megalkotását, az önkéntes tartalékos rendszer felállítását, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat, a Nemzeti Közszol-

gálati Egyetem és az MH Altiszti Akadémia létrehozását, a hadisírgondozás területén fennálló adósságok törlesztését, a Honvédelmi kötelek, illetve a KatonaSuli-program elindítását. A katonai pálya népszerűségét érzékeltetve elmondta: 2011 óta évről évre egyre többen tettek honvédtiszti esküt, míg a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán idén hatszorosa volt a túljelentkezés. Szeptemberben, Debrecenben pedig

megkezdte működését az új katonai középiskola.

A tárca vezetője felvázolta a jövő feladatait is, hiszen a Magyar Honvédség-nél egész fegyvernemek használnak kifutó technikát. Hozzátette: lépésről lépésre le fognak cserélni mindent, amit szükséges; ehhez a terv kézen áll és megvalósítható.

Hende Csaba beszédét követően a frissen végzett tisztek esküt tettek. A fogadalomtétel szövegét Pásztor Bence kiválóan végzett hadnagy mondta elő, majd – miután erre engedélyt kapott Áder János köztársasági elnöktől, a Magyar Honvédség főparancsnokától – „A hazáért mindhalálig!” jelmondat kíséretében társainak parancsot adott a kardrántásra. Az

zel fejezték ki a tisztté avatásuk felett érzett örömeiket.

Az ünnepség Áder János beszédével folytatódott. Az államfő hangsúlyozta: akkor válik jobbá életünk, ha nem arra várunk, hogy mindig a másik tegye meg az első lépést. Úgy fogalmazott: akkor

egykori ludovikás hagyományokat idéző, az ünnepség menetébe 2010-ben visszakérült mozzanat az elmúlt két évhez hasonlóan most is kiegészült a szálfegyver meglengetésével; a végzősök ez-

gyarapodott és erősödött legjobban az ország, amikor képesek voltunk szót érteni önmagunkkal, és bölcs megegyezésre jutni környezetünkkel. Hazánk sikere érdekében ma is szükség van egy új kiegyezésre önmagunkkal. Ehhez vitáinkat nem kell félretennünk, de több megértéssel és tisztelettel kell egymás felé fordulnunk, s jobban meg kell becslőnünk a teljesítményt – a világraszóló sikereket éppúgy, mint a mindennapokét.

Áder János hangsúlyozta: az első kérdésünk ne az legyen, hogy mit tesz értünk a szomszédunk, a barátunk, a rokonunk vagy a hazánk, hanem az, hogy mi mit tehetünk öertük. Erre jó példaként említette a dunai árvíz elleni sikeres védekezést. Az államfő az akkor tapasztalt önzetlen tenni akarásról felidézett három történetet, így azt a fiatal katonapárét is, akik esküvőjük tervezett napján a gátakon dolgoztak. A most avatott honvédtisztekhez fordulva a köztársasági elnök elmondta: a haza, amelynek védelmezésére fogadalmat tettek, nem csupán négyzetkilométerekből, hanem milliányi ilyen lélekemelő történetből és pillanatból áll.

Az ünnepi esemény végén három frissen avatott tiszt koszorút helyezett el a magyar hősök emlékkövénél, majd a Hősök tere felett a Magyar Honvédség három JAS-39 Gripenje jelent meg, s a vezérgép pilótája az áthúzás közben a levegőből köszöntötte a felavatott ifjú hadnagyokat.

Kecskeméti repülőnap – 2013

GYÉMÁNTJUBILEUM

SOK SZEMPONTBÓL A LEGEK REPÜLŐNAPJA ZAJLOTT LE IDÉN KECSKEMÉTEN, AMELY A LEHANGOSABB, A LEGNAGYOBB, A LEGEGZOTIKUSABB GÉPEK MEGJELÉSE MELLETT „BEGYŰJTÖTTE” A LEGMELEGEBB IDŐJÁRÁSÚ CÍMET IS. A RENDEZVÉNY EGYBEN ÜNNEPI MEGEMLÉKEZÉS IS VOLT, UGYANIS 75 ÉVEL EZELŐTT ALAKULT MEG A MAGYAR KIRÁLYI HONVÉD LÉGIERŐ.

A ki szombaton vagy vasárnap (igazi elszántként akár mindkét nap) meglátogatta a rendezvényt, az biztosan nem felejtí el az Orosz Vitézek kéthajtóműves Szu–27P-it, e vadászgépek hajtóműindításának hangját és illatát, a C–27J Spartan taktikai szállító repülőgép műrepülését és a belga C–130H származó alatt működő (kiváló parti hangulatot generáló) DJ-pulitot sem.

(L)ÉGI KAVALKÁD

Egy repülőnap főszereplői a repülőgépek, legyen szó aprócska turboprop gyakorlógépről vagy éppen nagy hatótávolságú radarfelderítő- és légtérelenőrző AWACS-ról. 2013-ban mindenféle méretű és feladatú repülőgépet láthattunk Kecskeméten, a Páparól érkezett Boeing C–17A Globemaster III. stratégiai szállító repülőgéptől a frissen Magyar-

Hende Csaba megnyitóját követően Karin Enström svéd, és Roberta Pinotti olasz védelmi miniszter köszöntötte a repülőnap résztvevőit.

MAGYAR HONVÉD

országra kerülő L–29 Delfin veterán sugárhajtású gyakorlógépig.

A repülőnap korai óráit a hagyományoknak megfelelően a civil repülés kapta meg. Igaz, a Fundacia Polskie Orly SB Lim–2-ese (a hazánkban is jól ismert MiG–15UTI kiképző repülőgép licence alapján Lengyelországban gyártott változat) igencsak katonás megjelenéssel örvendeztette meg a korán érkezőket, akárcsak a hasonlóképp katonás múltú Soko Galeb G-2-es, amely Szerbiából érkezett.

Az évszázados hazai repülőgépomanymányokat idézte fel a Goldtimer Alapítvány által felújított és repült Li–2, Po–2 és Kánya repülőgép, a légszaváros veteránok köteléke. A Forgószárny Kft. Mi–2-ese sokaknak a legutóbbi árvíz idejéről is ismerős lehetett, hiszen az aprócska, gázturbinás helikopter alaposan kivette részét a védekezési munkálattokból.

A repülőnap programot hivatalosan a magyar légierő köteléke nyitotta meg. A levegőben felvonult a teljes „palet-

ta”: a házigazdákat öt JAS–39EBS HU Gripen vadászbombázó és két An–26-os szállító repülőgép képviselte. Bemutattak a szolnokiak Jak–52-es dugattyúmotoros kiképző repülőgépei, bázisuk Mi–17-es szállítóhelikoptere magyar zászlót repetett.

Visszajáró vendégként köszönthettük az osztrák légierő Saab–105ÖE sugárhajtású gyakorló repülőgépét, a lengyel légierő C–295 turboprop szállító gépét, a cseh légierő L–159 ALCA kiképző és könnyű támadógépét. Immáron másod-

MAGYAR HONVÉD

szor látogatott Kecskemétre az ukrán légierő Szu-27-ese, annak is a 69-es oldalszámú UB-változata, a műszakiakat és a repüléshez szükséges eszközöket szállító An-26-os kíséretében. Szomszédaink megtartották a még 2010-ben „bevezetett” hagyományukat, így az érdeklődők ezúttal is beülhettek az ukrán nehézbombázó pilótaüléseibe.

TIGRISEK, HA TALÁLKOZNAK

Idén kifejezetten ritka, kevés alkalommal látható repülőgépek is leszálltak a kecskeméti betonra. A lengyel légierő komoly csapásmérő köteléket, három Szu-22M4 variázcímű támadógépet (köztük a híres „lángorrú” 8919-es oldalszámút) küldött a repülőnapra, melyből szombaton két, vasárnap pedig műszaki okok miatt egy példány repült. A géppár-műrepülés egyik fénypontja

volt, amikor az egyik Szu-22-es a nagy sebességre optimalizált, teljesen vízszahúzott szárnynyilazással, míg a másik gép az alacsony sebességnek megfelelő, teljesen nyitott szárnyal repült, szoros kötelékben.

A bolgár légierő alacsonytámadásra specializált Szu-25UB-jeit nyugat-európai légi parádékon ritkán láthatta a közönség; a 095-ös oldalszámú „oktató vasmadár” itt, a „hírös városban”, kicsik és nagyok között egyaránt sikert aratott.

A brit színeket a légierő 100. század két Hawk T1-es oktatógépének társaságában egy, a repülő show-kon nem túl gyakran fellépő típus, a XV. repülőszázad változtatható szárnynyilazású Tornado GR4-ese képviselte. A britek szürke gépe mellett vidám kontrasztot jelentett a román légierő kék hasú, terepszínű, kétüléses MiG-21 LanceR B ok-

tatógépe. E klasszikus deltaszárnyú sajátos már nem sokáig marad hadrendben, így sokan kifejezetten miatta zárandókkoltak ki a reptérre.

Magyarország légtérben immár nem gyakori vendég a MiG-29 Fulcrum. A szlovák légierő egy UB-változatú, tigriscsíkosra festett géppel emelte az egyik Gripen-hangárban megrendezett mini Tiger Meet hangulatát. Ebben társa volt a már említett, szintén különleges festést kapott osztrák Saab-105ÖE.

FORGÓSZÁRNYASOK

Számos „forgószárnyas csemege” is eljött Kecskemétre. A korelnök kétségkívül a statikus bemutatót részt vevő Westland Sea King Mk41 volt. A német légierő színeit képviselő, 89+55 lajstromjelű gép (immáron sokadszor) pompás díszfestést kapott. A német hadi-

tengerészeti repülés 100. évfordulóját ünneplő helikopter oldaláról nem hiányozhatott a nagyméretű, stilizált horgony sem.

A statikus soron láthatta még a közönség a román légierő kutató-mentő feladatokat ellátó IAR-330 Puma szállítóhelikopterét, a szlovénok KFOR-jelzést viselő AgustaBell AB-412-esét. Itt mutatkozott be a Bell repülőgépgyár saját fejlesztésű, sivatagi extrém meleg és száraz időjárásnak megfelelő digitális álcázófestést és álcázó-ármékoló ponyvát kapott Bell 407GT prototípusú helikoptere is. A gép jobb pilonjára egy hatcsövű, 7,62 mm-es géppuska, a bal oldalra nem irányított rakétakonténer került. A szlovák légierő meglehetősen egyedi festésű Mi-17-ese szintén a kutató-mentő műfajt képviselte.

A harciasabb látogatók kegyét kereste a cseh légierő tigrisfestést kapott Mi-35-öse, amely vörös füstben gazdag bemutatót repült. Látványosan produkcióval rukkolt elő a jellegzetes, vörös-fehér festést viselő AgustaWestland HH-139. A kutató-mentő helikopter az olasz parti őrségnél, a Guardia di Costiera-nál állásig szolgál. Igaz, sokak szerint a dinamikus bemutatók közül a

pálmát a belga hadsereg légi komponensének Agusta A109-ese vitte el: az aprócska, de erős hajtóművel felszerelt gép és pilótája olyan hihetetlen műrepülést mutatott be, amelyet helikoptertől nem vár az ember.

A LEGNAGYOBBAK

A legnagyobbak négy hajtóművel érkeztek Kecskeméti légtérbe. A NATO E-3A AWACS komponensének gépe a típus öreg, de többször modernizált TF-33-as hajtóművére jellemző fekete füsttel örvendeztette meg a leszállóirányban várakozó spottereket. A gép a repülőtér távoli állomáshelyére került, így sajnos nem lehetett meglátogatni. Annál többen láthatták a Páparól érkező C-17A Globemaster III-ast; a könnyű, csak a kis távolságra való üzemanyaggal feltöltött gép a méretét meghazudtolóan mozgott a forró levegőben. Igaz, a méretarányosan leglátványosabb műrepülést egy másik szállítógép, az Alenia C-27J Spartan mutatta be a kéthajtóműves szállítógépek világában ritka országgal, és a nagy állásig, nagy túlterhelésű fordulók sorozatával.

KÖTELEKVARÁZS

A kecskeméti repülőnapok hírnevét hagyományosan az itt szereplő civil és katonai műrepülő-kötelékek száma és minősége adja meg. A rendezők idén is igazán kitétek magukért; a bemutatózó olasz Frecce Tricolori, a török Turkish Stars, a lett, civil Baltic Bees, a spanyol Patrulla Aguila, a horvát Wings of Storm kötelékek már önmagukban is a legrangosabb nyugat-európai repülőnapok színvonalára emelték a „hírös városi” programot. Ezt koronázta meg a hazánkban először vendégeskedő orosz Russzkije Vityazi repülése. A négy Szuhoj Szu-27P és a Szu-27UB kétüléses kiképzőgép kötelékrepülését sokáig nem fogják elfelejteni a látogatók. A kifejezetten nagyméretű gépek nem spóroltak az infracsapdákkal sem, amelyek látványos íveket rajzoltak a teljesen tisztán, kék égen.

A kötelék-műrepülés mellett nem szabad elfeledkezni az egyéni bemutatókról sem. A már emlegetett lengyel Szu-22M4 géppár mellett az osztrák Pilatus PC-7, a horvát PC-9, a román LanceR B, a cseh L-159 ALCA mutatványait két, speciális bemutatófestést ka-

pott F-16AM egészítette ki. A Belgiumból érkezett F-16-os szolidabb fekete-szürke gépe mellett a hollandok narancsszín Falconja carcolta az eget, füstöt eregető Smokewinderekkel a szárnyvégeken.

Idén először ilyen, speciálisan a bemutató repülések látványosabbá tételét segítő rakétaimitációval repült a magyar szülő JAS-39EBS HU, Varga Szabolcs őrnaggyal, illetve Langó Viktor száza-

Az Orosz Vitézek technikusai most töltik be azokat az infracsapdákat, melyek később felejtethetetlen képet rajzolnak majd Kecskemét egére.

dossal a fülkéjében. A füst mellett a gépből kieresztett kerozint belobbantó fákhyaforuló külön csemegét jelentett mind a látogatók, mind a fényképeszek számára.

LÉGICSAPÁS!

A magyar légierő „képességismertetője” megmutatta, hogy a JAS-39 Gripen remek vadászgép, amely a rendszeresített Litening célmegjelölő konténerrel, az AGM-65 Maverick levegő-felszín rakétákkal és gépágyújával tökéletesen el látja a csapásmérő feladatait is. A magyar felségjelet viselő vadászbombázóktól légi elfogást, légi harcot, felderítést és pirotechnikai eszközökkel alaposan meg támogatott szimulált légicsapást (bombaoldást, rakétaindítást és gépágyús lövészetet) is láthattak a szerencsések. Sőt, vasárnap tűzoltást is, hiszen a pirotechnikai eszközök miatt meggyulladt a rendkívül száraz aljnövényszet. A mini tűzvészt a repülőter tűzoltói igen gyorsan és hatékonyan, egyben egy előre nem tervezett képességbemutatót tartva oltották el.

A közönség a program során An-26-os szállítógépből végrehajtott ejtőernyős deszantugrást is láthatott; a sikeres feladatvégrehajtás után a különleges művelti zászlóalj katonáit Mi-17-es helikopterrel, a gép alatti igen látványos „szőlőfűrt”-módszert alkalmazva emelték ki az akció helyszínéről.

FÖLDI LÁTNIVALÓK

Más nemzetközi repülőnapokkal ellentétben a kecskeméti nemcsak airshow, hanem haditechnikai bemutató is, ame-

lyen a látogatók megismerhetik a Magyar Honvédség szárazföldi alakulatainak fegyverzetét és technikai eszközeit is. A T-72-es harckocsik, a BTR-80 páncélozott csapatszállító járműcsalád, a 152 mm-es D-20-as vontatott tarack mellett Győrből Kub és Mistral légvédelmi rakétakomplexumok, mobil radarrendszerek, Szentetről műszaki járművek érkeztek Kecskemétre. De nem csupán a technika jutott főszerephez. A látogatók megnézhették a szolnoki MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj közelharc- és az MH vitéz Szur-

may Sándor Budapest Helyőrség Dandár különleges díszelgő csoportjának látványos, fegyveres bemutatóját is. Nem maradtak ki az „erős izzadásból” a „bercsényisek” sem: a különleges művelti zászlóalj katonái is megmutatták, mire képesek. A közönség a Gripenhangárok között többször tartott mentési bemutatókon azt is láthatta, hogy a helyszínen, fegyveres biztosítás mellett ho-

A kecskeméti Nemzetközi Repülőnapot és Haditechnikai Bemutatót előkészítő szervezetünk Borbíró Zoltán védelemgazdaságért felelős helyettes államtitkárral, a szervezőbizottság elnökével készült beszélgetéssel kezdtük 2013 februárjában, így most a rendezvény rövid értékelésére is őt kértük meg.

– A hazai közreműködők és a meghívott országok képviselői által biztosított programok, a kiállított haditechnikai eszközök sokszínűsége alapján számítani lehetett arra, hogy a rendezvény minden eddigi repülőnapnál népszerűbb lesz. Az előzetes terveknek megfelelően valamennyi légi és földi programot sikerült megtartani, a statikus és a dinamikus bemutatók ennek megfelelően mindkét napon zökkenőmentesen, több mint 11 órában keresztül zajlottak.

A szervezésben érintettek alapos felkészültségének, valamint a társszervek által nyújtott hathatos támogatásnak köszönhetően egy egész évben zárt NATO-bázisra a biztonsági előírások betartása mellett léptettünk be több tízezer látogatót, és szórakoztatásuk feltételeit úgy teremtettük meg, hogy a Magyar Honvédség harcászati szintje is folyamatosan biztosított maradt.

A mindenre kiterjedő, magas színvonalú szervezést mutatja az is, hogy a rendezvényt követően többen nyílt levélben fordultak a tárca vezetéséhez: míg egyesek a programokkal kapcsolatban fejezték ki elégedettségüket, addig mások a kormányhivatalokon keresztül köszönték meg a felajánlott szociális jegyeket.

A munka nem ért véget, a rendezvény értékelése a vonatkozó honvédelmi miniszteri utasításban rögzítetteknek megfelelően jelenleg is zajlik. Korai lenne még becslésekbe bocsátkozni az eredményeket illetően, azonban úgy gondolom, hogy a több mint százezer fős nézőszámmal és a színvonalas programmal nemzetközi szinten is sikerült helytállásunkat bizonyítani.

gyan látják el a „sebesült” katonát, majd miként szállítják el késedelem nélkül a katonai mentőgépjárművel.

Érdemes megemlíteni a repülőnap egyik kiemelkedő érdekességét is: egy más mellett, egy hangárban állt a Szolnoki Repülőmúzeumból ismerős, kék Messerschmitt Bf 108 Taifun futár- és túrarepülőgép, illetve egy, a tengerből kiemelt, majd konzervált Bf 108 roncs, mely Németországból érkezett.

KÖSZÖNET A NŐSI HELYTÁLLÁSÉRT

Hende Csaba honvédelmi miniszter – a kecskeméti Nemzetközi Repülőnap és Haditechnikai Bemutató alkalmával, augusztus 3-án – kitüntetésben részesítette Szentiványi János nyugállományú repülő alezredest és Frankó Endre repülő főhadnagyot, a második világháború legendás Puma vadászerejének pilótáit, akik a legnehezebb időkben, a túlélővel nem törődve teljesítették kötelességüket. A két veterán pilóta meghatatón, a bajtársakra emlékezve vette át a Honvédelemért Kitüntető Cím I. osztályú fokozatát.

AFGANISZTÁNI ÉLESLÖVÉSZET

Éleslövészetben vettek részt az MH Kabul Nemzetközi Repülőtér Őr- és Biztosító Kontingens második váltásának katonái. A harcjárműirányzók a repülőtér biztosítási feladataihoz alkalmazott MRAP típusú páncélozott harcjárművekre szerelt M2-es toronyfegyverekkel gyakoroltak, míg a mesterlövészek úgynevezett kemény célokra, azaz használaton kívül helyezett harcjárművekre lőttek.

MH KNR ŐBK

SEGÍTSÉG AZ ISKOLÁNAK

Az MH Kabul Nemzetközi Repülőtér Őr- és Biztosító Kontingens (MH KNR ŐBK) a bázis közelében működő iskolának nyújtott támogatást: az összesen 6700 diákot befogadó tanintézmény építése különböző okok miatt félbemaradt, az ideiglenesen felállított sátrak pedig időközben tönkrementek, ezért a magyar katonák 19 új sátrort bocsátottak az iskola rendelkezésére. Ezek közül az utolsót Apáti Zoltán ezredes, az MH KNR ŐBK második váltásának parancsnoka adta át, egy jelentős mennyiségű tanter- és sporteszközcsomag kíséretében.

MH KNR ŐBK

ÁTADÁS-ÁTVÉTEL KOSZOVÓBAN

Megkezdte hat hónapos szolgálatát Koszovóban az MH KFOR Kontingens 9. váltása. A nagyrészt az MH 5. Bocskai István Lövészdanár katonái alkotta állomány előbb egy gyakorlat keretében bizonyította, hogy felkészült feladatai ellátására, majd sor került az átadás-átvételi ceremóniára, melynek keretében Szalai Zsolt őrnagy, az elkészítő KFOR-8 parancsnoka átadta a csapatzászlót a KFOR-9-et vezető Kovács Attila alezredesnek. A közös portugál–magyar KFOR Harcászati Tartalék Zászlóalj új parancsnokhelyettese Gál József őrnagy lett, aki Szász Árpád őrnagytól vette át a beosztást.

Papp Béla főhadnagy

FELADATRA KÉSZ!

Az MH EUFOR Kontingens műveleti századának katonái a rajlovaci Camp Capitaine Carreau helyőrségben minősítő gyakorlaton vettek részt. Ennek keretében egyebek mellett helikopter-leszállóhely biztosítását kellett ellátniuk, ellenőrző-át-eresztő pontot üzemeltettek, valamint VIP kimenekítésével, illetve tömegkezeléssel kapcsolatos feladatokat hajtottak végre. Az EUFOR Többnemzeti Zászlóalj osztályparancsnoka, Alfred Steingress alezredes értékelésében kiemelte: a magyar század készen áll a műveleti területen történő feladatvégzésre.

Markovics Milán Mór főhadnagy

A Koszovóban szolgáló Összekötő és Megfigyelő Csoport (Liaison and Monitoring Team – LMT) felelősségi területén található Podujevo járás kisebbségi tanácsának elnöke, egyben a roma, askáli és egyiptomi kisebbségi politikai párt helyi vezetője, Shaban Ahmeti munkabédre invitálta a magyar LMT katonáit, hogy megköszönje az eddigi munkájukat. Shaban Ahmeti közel tízenöt éve tölti be az említett két posztot, személye nagy tiszteletnek örvend az egész járásban. Mint a kisebbségi tanács elnöke, a szerb enklávéért is felelős. Havonta tartanak üléseket, melyeken rendszeresen részt vesz a magyar LMT parancsnoka, valamint Radislav Perovic, a szerb enklávé vezetője is.

Korom Grácia hadnagy
Fotó: Kapor Ferenc főtörzsőrmester

MUNKAEBÉD

TOBORZÁS KONGÓBAN

A Kongói Demokratikus Köztársaság hadserege (FARDC) toborzást és kiválasztást tartott az ország tizenöt városában. A polgári lakosság köréből tisztképzésre, a már állományban lévő katonák közül pedig törzstiszti, előmeneteli tisztí és al-tiszti tanfolyamokra várták a jelentkezőket. Az Európai Unió missziója (EU-SEC) az anyagi támogatáson túl, tevékenyen részt vett a szervezésben, a lebonyolításban, a vizsgáztatásban és az értékelésben. A dél-kivui katonai körzetből – ahol az EUSEC magyar tagjai is tevékenykednek – százhatvanégyen jelentkeztek. A vizsgákat sikeresen teljesítők szeptemberben kezdték meg tanulmány-yaikat az ország három katonai iskolájának valamelyikében.

Král Attila ezredes

NATO Military Committee Conference 2013

DÖNTÉSHOZÓK

A NATO-TAGÁLLAMOK VEZÉRKAR FŐNÖKEI, NATO KATONAI KÉPVISELŐI, A SZÖVETSÉG PARANCSNOKSÁGAINAK, SZERVEZETEINEK VEZETŐI ÉS SZAKÉRTŐI – KÖZEL HÁROMSZÁZAN – VESZNEK RÉSZT AZ ÉSZAK-ATLANTI SZERZŐDÉS SZERVEZETE KATONAI BIZOTTSÁGÁNAK SZEPTEMBER 13–15. KÖZÖTTI, BUDAPESTI ÜLÉSÉN.

A NATO legfőbb döntéshozó szerve, a Katonai Bizottság évente háromszor (két alkalommal Brüsszelben, illetve szeptember közepén az egyik tagországban) ülésezik. Ebben az évben, dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter jóváhagyásával, dr. Benkó Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnökének meghívására Magyarországra látogatnak el a bizottság tagjai. A rendezői szerep egyben a magyar haderő elismerésének és katonadiplomáciai sikerének is tekinthető. Az MCC 2013 megszervezésének felelőse, a Honvéd Vezérkar főnökének döntése alapján, dr. Orosz Zoltán altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

HÁROM NAPÉRT EGY ÉV

A magazinunk megjelenésével egy időben kezdődő, péntektől vasárnap délutánig tartó konferenciát hosszabb előkészítési folyamat előzte meg. Mezei Zsolt alezre-

des (az MCC 2013 projekt koordinátora) vezetésével egy, logisztikai, protokoll, biztonsági és informatikai szakértőkből álló csoport koordinálta a rendezvény előkészítésében részt vevő katonai szervezetek tevékenységét.

A Katonai Bizottság ülésének főbb témái között szerepelnek a NATO-műveletek, kiemelt figyelmet kapnak a Közel-Kelet és Észak-Afrika térségében tapasztalható kihívásokra adandó válaszok, az afganisztáni és hazánk szempontjából különösen fontos koszovói missziók értékelése. A résztvevők áttekintik az elkövetkezendő két év várható legfontosabb feladatait, megvitadják a szövetség tervezett átalakítását, az egyre korlátozottabb erőforrások kihasználásának további optimalizálását annak érdekében, hogy a NATO a jövőben is hatékony képességekkel rendelkezzen a felmerülő fenyegetések kezelésére. A NATO-parancsnokság és az egyes tagországok kapcsos-

MAGYAR HONVÉD

latáról is szó esik, hiszen a szövetség számára elengedhetetlen fontossággal bír a hatékony együttműködés.

A konferencia előkészítésében szinte az egész Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség részt vesz. A személyi biztosítási és a biztonsággal kapcsolatos feladatok végrehajtását a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat végzi a BM Készenléti Rendőrséggel együttműködésben.

A konferencia fő szervezője a Katonai Bizottság elnökének irodája, amellyel a

magyarországi projektvezető napi kapcsolatot tart fenn. A feladat rendkívüli összetettségét jelzi (logisztika, protokollszállítás, biztonság, kommunikáció, informatika, hírközlés), hogy a Magyar Honvédség majd minden katonai szervezete feladatot kap az esemény szervezése és lebonyolítása kapcsán.

DOLGOS HÉTVEGE

Pénteken érkeznek a delegációk, s a bizottság elnöke még aznap a tisztelet és

megemlékezés virágait helyezi el a Hősök téren, a Hősök Emlékkövéneél a NATO-tagállamok vezérkari főnökeinek jelenlétében.

A szombati „munkanapon” zártkörű, plenáris tárgyalásokra kerül sor. Az ülés napirendjét közösen alakítják ki a NATO-tagországok. A vezérkari főnökök a hosszú hónapok előkészítő szakértői munkája eredményeként, előre tervezhetik az egyes témákkal kapcsolatos hozzászólásaikat és képviselhetik álláspontjaikat. A rendezők lehetőséget

MAGYAR HONVÉD

biztosítanak két- vagy többoldalú tárgyalásokat, illetve informális eszmecsereket lebonyolítására is.

A vasárnapi kulturális program keretében a vendégek megismerkedhetnek hazánk gazdag művészeti és turisztikai értékeivel.

A szakmai munka nem áll meg, mert a konferencia első értékelését már vasárnap délelőtt elvégzik a NATO, a vendéglátó ország és a következő év házigazdáinak szakemberei. Ezt a folyamatot a későbbiekben egy részletes értékelés követi, amely a későbbi konferenciák rendezését is befolyásolhatja. A NATO a rendezőkkel szemben támasztott elvárásokkal és a jövőben követendő forogatókönyvet a tapasztalatokat beépítve alakítja ki. Így válik a Katonai Bizottság konferenciája – a NATO és a rendezők szándékai szerint – évről évre, ülésről ülésre egyre hatékonyabbá.

A múlt
visszaköszön

ÚJRA OTTHON

TÉRBE ÉS IDŐBE IS NAGY UTAT TETT MEG TAKÁCS ATTILA EZREDES, AZ MH 5. BOCSKAI ISTVÁN LÖVÉSZDANDÁR ÚJONNAN KINEVEZETT PARANCSNOKA, MÍG ÚJRA ÁTLÉPHETTE RÉGI LAKTANYÁJÁNAK KAPUJÁT. ELSŐ ÍZBEN PÁLYAKEZDŐ SZÁZADPARANCSNOKKÉNT ÉRKEZETT DEBRECENBE, MOST AZONBAN MÁR DANDÁR- ÉS HELYŐRSÉGPARANCSNOKKÉNT KELL HELYTÁLLNIA.

Az új parancsnok jó messziről érkezett Debrecenbe, ha első tiszti beosztásának helyszínét, Nagykiszántát vesszük. Ezért rá is kérdezek: tállyai létére miért az ország délnyugati végébe kérte magát? – A főiskola utolsó évében azt a tanácsot kaptam, hogy legelőször a lakóhelyemtől legtávolabbi első helyőrséget válasszam, mert onnan már csak közelebb lehet kerülni – mondja némi iróniával. Takács Attila hozzátesszi, ma már tudja, a nagykiszántai lövészdandár más szempontból is jó választás volt. Miután annak idején az egeri Lenkey János Honvéd Gimnáziumban érettségizett, számára nyilvánvaló volt, hogy a katonai pálya az ő jövője, azon belül pedig a lövés „szakmát” egy

kollégiumi mentora tanácsára választotta. – Én ugyan rakétamémők szerettem volna lenni, de a kilencvenes évek elején ennek a fegyvernemnek ugyancsak „billegett” a jövője. Miután mindig is közösségi ember voltam – a kollégiumban a diákönkormányzat vezetője is lettem –, azt mondták, hogy nekem a parancsnoki szakon van a helyem.

Nem is bánta meg, bár hozzátesszi, hogy a kezdetekben a harcászati adott neki némi gondot, de az idősebb törzstisztek sokat segítettek. Valóban jó lehetett a segítség – jut eszembe –, hiszen a későbbiekben (csaknem egész karrierje alatt) hadművelleti területen dolgozott. Az első szakasparancsnoki beosztásból természetesen hosszú és sok-

Takács Attila
ezredes

MAGYAR HONVÉD

szor rögös út vezetett az összhaderőnemi parancsnokság hadművelési főnöki beosztásáig.

De ne szaladjunk ennyire előre. Miután a rendszerváltás éveiben fejezte be tanulmányait és kezdte tiszti pályáját, érdekes váltást élhetett meg. Még a Varsói Szerződés szellemében képezték tiszté, aztán hamarosan már a

Emlék Egerből: a honvéd kollégista Takács Attila.

piramis legalján lévő végrehajtó al egységeig mindenkinek megmondták, mit, hogyan kell végrehajtania. Ezzel szemben a NATO tervezési és vezetési rendje fordítva működik: bár a doktrína itt is felülről jön, roppant nagy teret engednek az alsóbb vezetési szintek, katonai szervezetek kezdeményezéseinek, javaslatainak, amelyek sok tekintetben jelentős önállósággal rendelkeznek. Ez a kettősség viszont nagyban segítette is később, amikor például a debreceni dandár törzsfőnök-helyettese, s egyben integrációs főnöke volt. – Megszűnt a két világháború szembenállása, helyébe az aszimmetrikus hadviselés kihívásai kerültek, a Magyar Honvédség pedig elkezdett felkészülni a NATO-csatlakozásra. Rengeteg feladatunk volt – mondja a Bocskaidandár parancsnoka. – NATO-doktrínákat és -szabályzatokat kellett először magyarra fordítanunk, majd ezeket integrálni saját rendszerünkbe. A feladat nagyságát jellemzendő megjegyzi, hogy abban az időben nagyságrendekkel kevesebb tiszttel beszélt angolul, mint ma, így sok fordítást civil tolmácsoknak kellett kiadni. Akik természetesen nem hogy a NATO-, de a magyar katonai szakkifejezéseket sem ismerték. – Viszont mi, akkori fiatal tisztek, megis-

rolni. Olyan volt parancsnokaink neveit, akiktől rengeteget tanult. Közülük kiemeli Matúz István nyugállományú ezredest, akinek parancsnoksága alatt pályakezdő tisztként részt vehetett egy keretalakulatlól létrehozandó dandár megalakításában. Rengeteget segítettek egymásnak, tanultak a másiktól, a sajnálatosan nagyon fiatalon elhunyt Kósa Sándor dandártábornokkal, és kiemeli Békési István vezérőrmagy nevét is, aki megtanította neki, hogy egy idősebb tiszttel miként segítheti egy fiatal zászlóaljparancsnok beilleszkedését a rendszerbe. Ez utóbbi olyan mély nyomokat hagyott benne – derül ki későbbi szavaiból –, hogy az idén a „Bocskaihoz” került új tisztek mindegyikét hat hónapra a lövészdandár zászlóaljakhoz osztotta be. – Megtanultam és megtapasztaltam annak idején, hogy egy lövészdandár csak úgy működhet jól, ha mindenki, például a fegyvernemi – tüzér, harcokocsi stb. – tisztek is tisztában vannak a dandár alaprendeltetésével, harceljárásaival, egyáltalán a napi étellel. Mert ebben az esetben később, „éles” körülmények között is tudni fogják, hogy harctámogatóként milyen feladatokhoz kell hozzáadniuk saját fegyvernemi tudásukat, eszközrendszerüket.

Terepgyakorlaton.

NATO-ba kellett integrálódnia. – Ég és föld a két képzési és vezetési rendszer – eleveníti fel akkori benyomását Takács ezredek. A VSZ egy felülről lefelé épülő piramis volt, ahol mindent a legfelső szinteken döntöttek el, és a

merve mindkét oldal tervezési és vezetési rendszerét, ha eleinte dőcögösen is, de sikeresen tudtuk ötvözni a „két oldal” rendszerének pozitív elemeit.

Itt meg is állunk egy pillanatra, mert a dandárparancsnok neveket kezd so-

De visszatérve egy gondolat erejéig a kezdeti harcászati nehézségekre, Takács ezredek kiemeli: pályája során szerencsére mindig olyan alakulatoknál, olyan parancsnokokkal teljesített szolgálatot, akik mindenben segítettek az adott beosztásba

A norfolki hadikikötőben (ACT-parancsnokság).

kerülő „pályakezdőt”. Így aztán nem csoda, hogy egy sikeres hadműveleti területi pályáiv épült fel. Olyannyira, hogy az akkori Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemet, majd a vezérkari tanfolyamot is kiválóan végezte el. Az utóbbi abszolválása után a vezérkari főnöktől Szent István-emlékkardot kapott, és nevét két helyen is „köbe vették” az egyetemen – a két oktatási forma kiválóan végzett hallgatóinak márványtábláin.

Megszerzett tudását természetesen külszolgálatban is kamatoztatta. 2001–2002-ben a KFOR főharcálláspontját védő MH Őr- és Biztosító Zászlóalj parancsnoka volt Koszovó fővárosában, Pristinában. – A 2001. szeptember 11-ei, New York-i terrortámadás miatt a zászlóaljat a legmagasabb készségi fokozatba helyezték – emlékszik vissza –, olyannyira, hogy a harmadik napon már a szakácsokat is

Monsban (a kép bal szélén) a magyar csapattal.

A Kabuli Nemzetközi Repülőtéren, a különleges műveleti kontingens kitélepfőnökének szemrevételezésekor.

felkészítettük gyorsreagálású feladatokra. Szerencsére azt a támadást nem követték európai terrorcselekmények, így három nap után lefűjték a magas készségi fokozatot, és a „szakácskommandó” bevetésére nem került sor.

Dandárparancsnoki kinevezése előtt a belgiumi Monsban, a Szövetséges Erők Európai Főparancsnokságán (NATO SHAPE – Supreme Headquarters Allied Powers Europe) teljesített szolgálatot, nemzeti katonai képviselő-helyettesként. Korábbi beosztásában bejárta csaknem az összes olyan műveleti területet – Ciprustól Afganisztánig –, ahol magyar katonák (is) szolgálnak. – A SHAPE megint egy nagy iskola volt – mondja –, hiszen napi szinten vehettem részt a szövetségesek különböző műveleteinek összegzésében, és a „hazairányuló” jelentések készítésében.

Mint frissen kinevezett dandárparancsnoktól, természetesen meg kell kérdeznem, milyen dandárt vett át, és milyen elképzelései vannak a közeli és távolabbi jövőt illetően. – Könnyű helyzetben vagyok, hiszen legutóbbi debreceni beosztásomban a dandár törzsfőnöke voltam, így sok minden „visszaköszön”. De a benyomások helyett inkább sorolom a tényeket: három CREVAL- (Combat Readiness Evaluation) ellenőrzésen átesett lövész-zászlóaljjal rendelkezünk, és nagy örömmel tapasztaltam, hogy az annak idején megismert fiatal hadnagyok, főhadnagyok ma már századosként, őrnagyként a dandár alegységvezetőinek gerinchadát alkotják. A dandár tevékenységét – elődöm, elődeink munkájának köszönhetően –, nemcsak az itthoni katonai vezetés ismeri el, hanem a szövetségesek is, így nekem csak az a feladat, hogy ezeket az eredményeket megőrizzem, illetve továbbfejlesszem. Persze most még csak tájékozodom, szerintem legalább egy fél évre van szükségem ahhoz, hogy a dandár életének minden apró részletét megismerjem. Már csak azért is, mert a lényeg mindig a részletekben rejlik – teszi hozzá –, s azért jó pár év eltelt a dandártörzsfőnöki beosztásom óta. Felelős döntések csak akkor hozhatók, ha minden apró részletet megismertem.

Végezetül nem kerülhet meg az a kérdés sem, hogy a család hogyan tolerálta karrierje mindenkor állomásait, évtizedeken átnyúló sorozatos „ott-

NATO-integrációs gyakorlat 2005-ben, Nápolyban.

A Gábor Dénes Elektronikai Műszaki Szakközépiskola és Kollégium tanévnyitóján dr. Hende Csaba honvédelmi miniszterrel és dr. Benkő Tibor vezérezredes vezérkari főnökkel.

Takács ezredes fia átveszi diplomáját.

hon nem levései”? – Szerencsém volt, mert mindig, mindenben támogattak. Feleségem korábban – civil megélhetési lehetőség hiányában – szerződéses katona lett. Először a dandárnál raktárosként, majd személyügyi vonalon, később pedig a hadkiegészítő parancsnokságon dolgozott, mivel házastársaknak nem „egészséges” egy alakuatnál szolgálni. A hadkiegészítési rendszer átszervezésekor – élve az akkori törvényi lehetőségekkel –, huszonöt év szolgálati viszony után nyugállományba vonult. Fiam huszonkét éves, és pont a monsi kinevezésem előtt vették fel egyetemre itthon. A külszolgálat miatt „halasztott”, Belgiumban viszont elkezdte az egyetemet, amit sikeresen be is fejezett alapfokon, és most szeptemberben a londoni King’s College-ban folytatja a mesterképzést.

Csúcsra járatott rakétaezred

TIZENEGYBŐL 11!

A RAKÉTA A MÁSODPERC TÖRT RÉSE ALATT HATALMAS LÁNGCSÓVA ÉS FÜST KÍSÉRETÉBEN HAGYJA EL AZ INDÍTÓÁLLVÁNYT, ÉS MIRE A JELLEGZETES HANGHATÁSOK ELÉRNEK HOZZÁNK, A LÉGI CÉL MÁR FEKETE FÜSTPAMACCSÁ VÁLTOZOTT. AZ MH 12. ARRABONA LÉGVÉDELMI RAKÉTAEZRED KATONÁI A BALTI-TENGER PARTJÁN MEGMUTATHATTÁK: MIT IS TUDNAK VALÓJÁBAN.

A győri katonák sikeresen hajtották végre a Lendülő Kard 2013 nevet viselő légvédelmi rakéta harcászati gyakorlatot a lengyelországi Ustka löterén. A Magyar Honvédség egyik legnagyobb szabású hadgyakorlatának éleslövészeti napján összesen nyolc kis hatótávolságú Kub, illetve hét közeli hatótávolságú Mistral légvédelmi rakétát indítottak célszállítóként korábban még ki nem próbált, magyar fejlesztésű repülőeszközök, METEOR-3M típusú, pilóta nélküli, légcsonkrepülőgépek, illetve sugárhajtású METEOR-3MA-k ellen. A tizenegy valós indítás eredménye: tizenegy célmegsemmisítés!

Eddig a tények. Ezeknél azonban többet mondott az, amikor az éleslövészet szünetében, váltáskor, örömmel ugrott, a technika mellett a homokos tengerparton cigánykereket hányó katonákat láttunk... Hiába, aki „lérakosként” szolgál, annak az éleslövészet és a sikeres rakétaindítás a csúcsok csúsa. Kön-

zől Ferenc alezredes, az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred parancsnokhelyettese is elégedetten nyilatkozott a látottakról.

– A rakéták indultak, a kijelölt célok pedig megsemmisültek. Noha a cél-

anyagokkal most találkoztunk először, a paramétereik megfelelnek az éleslövészet követelményeinek. De a fejlesztés itt nem áll meg.

A lövészet viszont két ízben is megállt. Történt pedig, hogy a tervek szerint

Az éleslövészetet megtekintő dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke szerint a győri katonák kiválóan motiváltak, felkészültségük nagyszerű és kiváló szakmai munkát végeztek.

– Látványos indítások és találatok szenttanúi lehettünk. Megnyugtató az is, hogy a HM Currus Zrt. által kifejlesztett célszállítók is nagyon jól vizsgáztak, így tovább lehet folytatni a fejlesztést.

az éleslövészet idejére a lengyel haditengerészet lezárt egy 22x44 kilométeres tengerszakaszt, amelynek határain ilusztrálandó – feltűnt a távolban egy fehér folyamatosan hadihajók járőröztek. Korra reggel a végtelenbe vesző horizonton kis időre látni is lehetett a távoli szürke pontokat, aztán annak rendje és módja szerint sokáig semmi. Késő délután, amikor a mistralosok is elindították már néhány rakétát, illetve végrehajtottak né-

hány szimulált célelfogást – Lermontov híres versének első sorát mintegy ilusztrálandó – feltűnt a távolban egy fehér vitorla. Kiderült, hogy az óriási vitorlás valahogy mégiscsak behajózott a lezárt tengerszakaszra és csak egy hadihajó erélyes fellépésének köszönhetően fordult vissza – addig pedig ugyebár löni nem lehetett. (Később volt még egy ilyen incidens, úgyhogy a lövészet

végül késő estig tartott.) Öröm az örömben, hogy addig legalább beszélgethettünk a győri katonákkal...

– A lokátorállomásban csak a hanghatást hallhattuk, az eseményeket kis képernyőn követtük. Láttuk, ahogy a találattól megsemmisült célszállító a tengerbe hullik. Két rakétát is sikerült indítanom – mondta Puskás István százados, az első légvédelmi rakétaüzem rávezető tisztje „katonás visszafogottsággal”, miközben látszott rajta, majd szétveti az öröm.

Megyeri Tamás törzsoficer, indítóállvány rajparancsnok arcán széles mosollyal közölte, hogy hat éve vár erre a pillanatra és most végre elérték a csúcsra.

– Amikor a rakéta elindul, ott benn kevés fényesóvát látni, aztán pár percig érezni a piropatron illatát, és a találat után már csak a felhőtlen öröm járja át az embert – avatott be bennünket, kívülállókat a kubos életérés legjavába.

Persze a várakozás (állítólag) nem kellemes. A mistralos katonák beszámolóit szerint volt, aki reggel fél nyolctól korra délutánig várta, hogy felbukkanjon végre a saját célrepülőgépe. De amikor végre megjelenik a kis gép... Szinte követhetetlen gyorsasággal lép működésbe a gépezet. A célszállító megsemmisítésének látványával egy időben megérezkedi a „hanganyag”. A folyamatosan hullámozó tenger pedig időnként partra veti a szétlőtt célszállító maradványait.

Egy-egy szárnydarab vagy más hasonló „relikvia” – a győrieknek örök emlék...

A Magyar Honvédségben 1997 óta alkalmazott francia fejlesztésű Mistral rakétaezred legutóbb 2010-ben vizsgázott, akkor jó eredménnyel. Az 1976-ban rendszeresített és azóta már modernizált orosz Kub-rakétaezred képességeit élesben legutóbb 2005-ben tesztelték.

A megrongált célrepülőgépek roncsait a hullámok hozták ki a partra.

**FÖLDÖN, VÍZEN,
LEVEGŐBEN**

Az éves kiképzési terv részeként bonyolították le az MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj állományának kiképzési gyakorlatát a Tiszán. A szolnoki katonák földön, vízen és levegőben egyszerre hajtottak végre speciális feladatokat: gyakorolták a rohamcsónakok és gumicsónakok használatát, valamint a helikopteres kirakást, továbbá elmélyítették a PTSZ–M lánctalpas úszó harcjármű málházásával kapcsolatos tudásukat is. A kiképzésen a zászlóalj hét gyorsreagálású lövész- és tüzérszakasza vett részt, mintegy kétszáz fővel. Az alakulatnál évente egy ilyen nagyszabású kiképzést tartanak, míg az év többi részében medencékben és a szolnoki helikopterbázis területén gyakorolnak.

Antal Ferenc; fotó: Galovtsik Gábor

BAJTÁRSI TALÁLKOZÓ

A közelmúltban rendezték meg a csongrádi Béri Balogh Ádám Honvédklub által szervezett XVII. bajtársi találkozót, melynek egyik kiemelt programja az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred bemutatója volt. A szentesi ka-

tonák előbb megépítettek és üzemeltettek egy hadihidat, majd egy hídelemekből épített kompot indítottak útnak Szentese felé a Tiszán. A bemutató végén a bajtársi találkozót résztvevői egy PTSZ–M lánctalpas úszó harcjárművel „sétahídjázhattak” a folyón.

Snoj Péter; fotó: Dévényi Veronika

CSAPATLÁTOGATÁS

Az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezrednél jártak az MH Altiszti Akadémiára bevonult önkéntes műveleti tartalékosok. A csapatlátogatás alkalmával a vendégek először a hadihajós alosztály vízi eszközeivel ismerkedhettek meg, a rohamcsónakoktól kezdve egészen a naszádokig. Ezt követően megtekintették a tűzszerészek és robbanóanyag-kereső kutyáik bemutatóját, illetve a különböző robbanóeszközök hatástalanításánál használt speciális eszközöket, így egy 27 kilogrammos védőruhát is. A látogatás végén az önkéntes műveleti tartalékosok megnézték a hadihajós alosztály munkájáról szóló filmet, majd körbekalauzolták őket a csapatmúzeumban.

Kovács Dániel; fotó: Galovtsik Gábor

PILÓTÁK A VÍZBEN

Mivel tavaly sikeres vizsgát tettek a magyar kiképzők, idén már nem Svédországban, hanem az MH 86. Szolnok Helikopterbázison hajthatták végre a minden vadászpilóta számára kötelező Gripen mentőeszköz-kiképzést. A háromnapos tréning során az elméleti felkészítést követően a résztvevők az uszodában a vízre érkezést, a mentőcsónak használatát, a víz és a szél által okozott nehézségek leküzdését, valamint az emyő alól történő szabadulást gyakorolták. A magyar kiképzők munkáját a svéd légierő két oktatója figyelte.

Honvedelem.hu
Fotó: Dévényi Veronika

TÖRTÉNELMI PILLANAT

Győrben, az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezrednél ünnepség keretében fogadták vissza az alakulat állományára épülő, 147 fős MH EUFOR kontingens 12. váltását, s búcsúztattak el harminc, az elkövetkező hónapokban Afganisztánban, egyéni beosztásokban szolgáló katonát. A rendezvény kiemelkedő pillanata volt, amikor ünnepélyesen elköszöntek Török László Ervin önkéntes műveleti tartalékos alezredestől. Az aktív korában két évet Kongóban is szolgált főtiszt az első önkéntes műveleti tartalékos, aki műveleti területre utazik: jövő februárig az Európai Unió mali kiképzőmissziójának (EUTM Mali) bamakói összekötő tiszt beosztását látja el.

Kép és szöveg: Kálmánfi Gábor

KÜLÖNLEGES KIKÉPZÉS

Tapasztalatcserével egybekötött közös felkészítésen vettek részt magyar és amerikai különleges műveleti katonák. A többnemzeti környezetben végrehajtandó feladatok sikerének egyik alapfeltétele, hogy a felek pontosan ismerjék egymás fegyvereit és felszereléseit. Ezt a célt szolgálta a tatárszentgyörgyi lőtérrel megtartott gyakorlat, amelynek során az Egyesült Államokból érkezett csoport megismerkedett az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj által használt AK–63D gépkarabéllyal, PKM-géppuskával és Dragunov-mesterlövészpuskával. A felkészítést megtekintette Tim Manning ezredes, az Egyesült Államok budapesti nagykövetsége védelmi együttműködési irodájának vezetője is.

Snoj Péter; fotó: Dévényi Veronika

SEGÍTSÉG A LAKÁSVÁSÁRLÓKNAK

Egyedülálló kedvezményeket kapnak a honvédségi alkalmazottak a lakáshitel és lakáslízing területén annak a megállapodásnak köszönhetően, amelyet a tárca és az OTP Bank Nyrt. kötött. Hende Csaba honvédelmi miniszter az egyezség lényegi elemeit a pénzügyminiszter vezérigazgató-helyettesével, Kovács Antallal folytatott megbeszélése alkalmával ismertette: eszerint lakáshitelkonstrukció keretében az otthonteremtési kamattámogatott hitelre jogosult honvédségi alkalmazottak a jogszabályi kamatplafonhoz képest 1 százalékpontos kamatkedvezményt kapnak, az állami kamattámogatásra nem jogosultak részére pedig maximum 3,7 százalékos kamatkedvezményt biztosít a pénzügyminiszter. Az OTP kidolgozott egy honvédségi lakáslízing-koncepciót is, hiszen számos katonacsalád számára a lízingszerződés nyújt otthonteremtési lehetőséget; e tekintetben ugyancsak 1 százalékpontos kamatkedvezményre jogosultak a kedvezményezettek.

Draveczki-Ury Ádám; fotó: Krasznai-Nehrebczy Mária

KETTŐS ÜNNEP

Budapesten ünnepélyes keretek között csatlakozott a honvédséghez a háromezredik önkéntes művelési tartalékos: dr. Szaló Péter a Honvédelmi Minisztérium Lelhel úti objektumában, az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság alakulatnapjai állománygyűlésén írta alá a megállapodást. A rendezvényen mondott beszédében dr. Benkő Tibor vezérezeredes, vezérkari főnök rámutatott: napjainkban elsősorban az önkéntes művelési tartalékos katonai szolgálat kapcsán esik szó a hadkiegészítés témaköréről. Ez érthető is, hiszen kiemelten fontos szegmensről beszélünk. Mint fogalmazott: tartalékosok nélkül nem lehetséges Magyarország biztonságának megvédelmezése. Egy korszerű, demokratikus országban nagy jelentősége van az önkéntes szolgáltatnak.

Draveczki-Ury Ádám; fotó: Galovtsik Gábor

VISSZAFOGADÓ ÜNNEPSÉG

Domján László vezérőrnagy, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka az MH KFOR Kontingens nyolcadik váltásának visszafogadó ünnepségén, Hódmezővásárhelyen mondott beszédében kiemelte: fél évvel ezelőtt, a búcsúztatóünnepségen azt szabta meg feladatuk, hogy a békéfenntartók külszolgálatuk során erősítsék tovább szakmai felkészültségüket, és ezt sikerült is teljesíteni. Az útravalóban megfogalmazottak közül mindössze egyetlen kérdés nem valósult meg, ugyanis eggyel kevesebben tértek haza, mint ahányan fél évvel ezelőtt útra keltek – utalt a tragikusan elhunyt Pászti Zsoltra az MH ÖHP parancsnoka. Hozzátette: mindenkit sokkolt az a reggel, amikor a soraikon a szakaszvezető – akit álmában ért a halál – már nem tudott megjelenni. Rá egyperces néma főhajással emlékeztek a visszafogadó ünnepség résztvevői.

Kovács Dániel; fotó: Galovtsik Gábor

MEGEMLÉKEZÉS A REPÜLŐK NAPJÁN

Veszprémben, a repülők napja alkalmából tartott megemlékezésen mondott ünnepi beszédében Sáfár Albert dandártábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság légi-erő haderőneme főnöke felelevenítette a magyar katonai repülés elmúlt 75 évének történetét, majd kiemelte: a légi-erő a közel-múltban nagyon komoly technikai fejlődésen ment keresztül, s a modernizáció a jövőben is folytatódik. Ezt követően a hősi halált halt magyar katonai repülők emlékhelyénél helyezték el koszorút az ünnepség résztvevői, többek között Brányi Mária, Veszprém alpolgármestere, Sáfár Albert dandártábornok, valamint a Magyar Honvédség légi-erő haderőnemébe tartozó alakulatok parancsnokai, képviselői is.

Kép és szöveg: Kálmánfi Gábor

SZENT JOBB-ZARÁNDOKLAT

A török hódoltság kora óta most, 2013-ban tartottak először szentmisét Szent István király sírja fölött, a középkori Magyarország szakrális központjában, a Szűz Mária királyi prépostsági templom maradványait őrző Nemzeti Emlékhelyen. Az istentiszteletre abból az alkalomból került sor, hogy augusztus 14-én Székesfehérvárra érkezett a Szent Jobb. A rendezvény díszelő biztositását az egyház felkérésére az MH vitéz Szumay Sándor Budapest Helyőrség Dandár 32. Nemzeti Honvéd Díszegység Honvéd Koronáőrsg hajtotta végre. Az ünnepi szentmisén, illetve az azt megelőző körmeneten részt vett Vargha Tamás, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára és Domján László vezérőrnagy, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka is.

Kép és szöveg: Kálmánfi Gábor

KATONAZENEKARI FESZTIVÁL

A Magyar Honvédség kaposvári, székesfehérvári, tatai és veszprémi helyőrségi zenekarainak részvételével rendezték meg Székesfehérváron a magyar katonazenekari történetének kiemelkedő alakjáról, Fricsay Richárd alezredesterről (1867–1945) elnevezett katonazenekari fesztivált. A helyőrségi zenekarok a város több pontján is térzenét adtak, majd összevont koncert és szakalaki bemutatók következtek. Utóbbiak keretében az együttesek parádés előadásokkal szórakoztatták a több ezres nézősereget. Az összevont koncerten Fricsay Richárd, Kodály Zoltán, Johann Strauss és Johannes Brahms művei is felcsendültek, a Magyar Honvédség főkarmesterének vezényletével. A fesztivált a Honvéd Tánc-együttes előadása zárta.

Ferenczi János; fotó: Galovtsik Gábor

A sikertörténet folytatódik

KETTŐS BEOSZTÁSBAN

2005. SZEPTEMBER ELSEJE: MEGALAKUL AZ MH 34. BERCSÉNYI LÁSZLÓ KÜLÖNLEGES MŰVELETI ZÁSZLÓALJ. 2013. JÚNIUS: SIKERES MISSZIÓJA UTÁN HAZATÉR AFGANISZTÁNBÓL AZ MH KÜLÖNLEGES MŰVELETI KONTINGENS ELSŐ VÁLTÁSA. TÖBB MINT HÉT, EGYÁLTALÁN NEM SZŰK ESZTENDŐ: A KÉT DÁTUM KÖZÖTT UGYANIS VÁLTÁSOKBAN MÁRA „BERCSÉNYI” TIZENEGY KÜLÖNLEGES MŰVELETI CSOPORTJA VETT RÉSZT AZ AFGANISZTÁNI KÜLDETÉSBEN.

A mostani kontingens szolgálata azonban több szempontból is rendhagyó – tudom meg Sándor Tamás ezredestől, a kontingens parancsnokától. Először is, első alkalommal két csoporttal látták el feladataikat, munkájukat egy törzselem is segítette. Ugyanakkor, amerikai kérésre, Sándor ezredes nemcsak a magyar kontingens parancsnoka volt, hanem egyben a Combined Special Operations Task Force 10 (CSOTF-10 – többnemzeti különleges műveleti harccsoport) törzsfőnökhelyettese is. Mint elmondta, az amerikai harccsoportban valójában nincs a magyar szervezeti felépítésben megszokott törzsfőnöki beosztás: a parancsnok munkáját a helyettese segíti, aki alapvetően

a nálunk szokásos törzsfőnöki feladatokat látja el, felel a napi életért, a logisztikai támogatásért, a híradásért. A felderítés és a műveletek felelőse a műveleti igazgató (Operation Director – OD), aki így kvázi a parancsnok műveleti helyettese.

Ebben a kettős beosztásban tehát a „Bercsényi” parancsnoka felügyelte a magyar kontingens munkáját, s egyben tervezte és irányította a CSOTF-10 Afganisztán hét tartományára kiterjedő műveleteit. A feladat nagyságát jellemzi, hogy az amerikai különleges műveleti erőkkel együtt magyar, román, szlovák és észt különleges csoportok is részt vettek a végrehajtásban. Fő feladatuk megértéséhez először is

Sándor Tamás ezredes

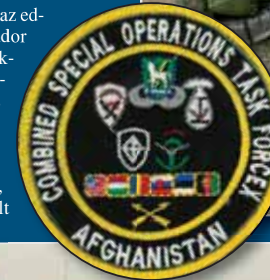
Utolsó megbeszélés bevetés előtt. Sándor ezredes (jobbra) az amerikai zászlóaljparancsnokkal és csoportparancsnokkal.

elevenítsük fel a különleges erők alarendeltetéséről magazinunkban már többször is idézett ismereteket. Vagyis: nemzeti vagy szövetséges alárendeltségben hajtanak végre különleges felderítési, katonai segítségnyújtási (képzési, módszertani stb.), valamint közvetlen (cél személy kiemelése, túszzabadítás stb.) feladatokat.

– A legutóbbi küldetés más szempontokból is eltért az eddiektől – avat be Sándor ezredes a „kulisszatitkokba”. – Februári kikerkezésünk idején markáns váltásra került sor az ISAF Afganisztánban szolgáló különleges erőinek stratégiájában, taktikájában. Az elmúlt

Akcióban – a konkrét intézkedés joga már az afgán felé.

A csapat – a magyar zászlót Korom Ferenc dandártábornok, az ISAF Északi Regionális Parancsnokságának törzsfőnöke, és Sándor ezredes tartja.

74 ÉV, DIÓHÉJBAN

Az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj jogelődje az 1939. október 1-jén, a vitéz Bertalan Árpád őrnagy vezetésével megalakított Honvéd Ejtőernyős Zászlóalj. Az ejtőernyős-hagyományokat a világháború után az 1951. október 4-én, Székesfehérváron megalakított ejtőernyős-zászlóalj vitte tovább. A katonai szervezet működését 1954-ben felfüggesztették, majd csak 1968-ban jelent meg újra a hadrendben, immár Szolnokon, a mai helyőrségében. A folyamatos szervezeti változások következtében önállóan és „megosztva” is ténykedett. A hetvenes évek derekától egy hadseregközvetlen (MN 3458), a székesfehérvári alárendeltség miatt a katonai szlengben csak „Videotontként” emlegetett mélységi felderítőszaadatként, és egy, a vezérkar közvetlen irányítása alá tartozó zászlóaljként (MN 3100).

A mélységi felderítő-zászlóalj 1990-ben vette fel gróf Bercsényi László nevét. 2005-ig ebben a szervezeti rendben és névvel működött, amikor is alapjain megalakult a mai különleges műveleti zászlóalj.

A „mélységisek” is részt vettek már NATO-feladatban, többek között az NRF-be (NATO Response Force – NATO Reagáló Erő) felajánlott képességeként.

Az újonnan megalakult különleges műveleti zászlóalj is hamar „letette névjegyét” a nemzetközi porondon: az elmúlt években Irakban és Afganisztánban is bizonyította létjogosultságát és felkészültségét.

ten kitérőre vizsgálták a csoportok és a tevékenységüket irányító törzs tagjai is. Ezt egyébként nem csak ő láthatta így, hiszen mandátumuk végén amerikai részről jelezték, hogy a hátra lévő időben a magyarok vezető nemzetként vehetnének részt a CSOTF-10 egyes elemeinek irányításában. (Ez természetesen a katonai és politikai felső vezetés döntésétől függően, valamint a megfelelő állomány kiválasztása és felkészítése után valósulhat meg.)

Mindenhhez – bár Sándor ezredes nem említi – bizonyára nagyban hozzájárult az is, hogy ebben az időszakban magyar OD irányította a műveleteket, és a magyarok mellett a román, illetve az észak-különleges műveleti csoportok is kivívták a sokéves háborús tapasztalatokkal rendelkező amerikai „különlegesek” elismerését. Külön megemléítették az észtek felkészültségét, amitől aztán igazán Sándor ezredes „mája hízhatt volna”, hiszen a megdicséért baltikumiaiak mindegyike Szolnokon, a Békétámogató Kiképző Központban, a „Bercsényi” támogatásával szervezett nemzetközi különleges műveleti alaptanfolyamon szerezte meg „különleges” ismereteit.

TÁBORI POSTA

HONVÉDELMI KOMMUNIKÁCIÓ

GYORS, PONTOS, HITELES TÁJÉKOZTATÁS. KÉTSÉGTELENÜL FONTOS, DE KORÁNTSEM AZ EGYETLEN FELADATA A HONVÉDELMI MINISZTERIUM ÉS A MAGYAR HONVÉDSÉG KOMMUNIKÁCIÓS SZAKEMBEREINEK. SZERTEÁGAZÓ TEVÉKENYSÉGÜK KITERJED – TÖBBEK KÖZÖTT – A HONVÉDSÉG ÉS A TÁRSADALOM KAPCSOLATÁNAK ERŐSÍTÉSÉRE, S AZ Ő MUNKÁJUK IS KELL AHHOZ, HOGY A CIVIL SZFÉRA JOBBAN MEGISMERHESSE A KATONAI ALAKULATOK FELADATRENDSZERÉT.

A honvédségen belül a sajtó- és kommunikációs munka speciális területnek számít, hiszen az ezzel foglalkozó szakembereknek nem csupán a katonák világában kell nagy magabiztossággal eligazodniuk, hanem az újságírók és a média gondolkodásmódját is magukévá kell tenniük.

HÁROM SZINTEN

A Magyar Honvédség kommunikációs tevékenysége három szintre tagolódik. A stratégiai szinten a HM Miniszteri Ka-

binet alárendeltségében, a sajtófőnök irányítása mellett működő két szervezeti egység, a HM Sajtóosztály és a HM Tartalom-szolgáltató Osztály áll, a Honvéd Vezérkar oldaláról kiegészülve a vezérkari főnök személyes kommunikációs tisztjével.

A HM Sajtóosztály feladata kettős: egyfelől kielégíti a média igényeit, vagyis korrekten, lehetőség szerint gyorsan és a teljességre törekedve tájékoztat a katonai témákban, másfelől pedig a sajtón keresztül igyekszik formálni a Magyar Honvédségről kialakult képet. Itt érdemes megjegyezni, hogy az osztályon – heti váltásban – 24 órás sajtókészletli szol-

A Magyar Honvédség hagyományait és képességbemutatóira a civil sajtó képviselői állandó meghívottak.

A www.honvedelem.hu honlapot és a Magyar Honvédség Facebook-oldalát naponta több ezren keresik fel.

gálat működik, de a média képviselői akár sajto@hm.gov.hu e-mail címen is feltehetik kérdéseiket.

A HM Tartalomszolgáltató Osztály alapvetően elemzések, szemlék készítésével, cikkek írásával, lektorálásával foglalkozik, egyúttal ők kezelik a kormany.hu honlapot, illetve a Magyar Honvédség Facebook-oldalát is, amely az elmúlt három esztendő talán legkiemelkedőbb sikere, Jól példázza mindezt, hogy előszeretettel használják az újságírók, s a közszféra más szereplői is felfigyelték rá. A Belügyminisztériumtól már meg is keresték a honvédelmi tárcát, hogy tanácsot kérjenek saját Facebook-profiljuk elindításához.

A statisztikákból kiderül, hogy az oldalt a legnagyobb számban a 15–25 év közötti fiatalok látogatják, vagyis éppen az a korcsoport, amelyet a tradicionális média útján nehezebb megszólítani. Ellenben közülük rengetegen használják a közösségi médiaszolgáltatókat, például a Facebookot: gyakorlatilag minden releváns információt megjelenítenek magukról ezeken a felületeken, nap mint nap hosszabb-rövidebb időt töltenek el ott, s e-mailek küldözgetése helyett chaten beszélnek meg dolgait, hiszen így lényegesen gyorsabb az információáramlás. Őket tehát elsősorban a Facebookon, illetve az ahhoz hasonló közösségi oldalakon lehet elérni.

Visszatérve a honvédség kommunikációs tevékenységének szintjeire: a stratégiai szint alatti műveleti szinten az MH Összhadserőnemi Parancsnokság parancsnoki irodája koordinálja az alárendelt katonai szervezetek kommunikációs tevékenységét, miközben összekötöttségben áll a HM Sajtóosztállyal. Az utóbbi ugyanakkor közvetlenül is kapcsolatot tart az alakulatokkal, ami nagyon megkönnyíti a munkát, hiszen a média igényeinek kielégítése, a kommunikációs tevékenység szinte mindig gyors cselekvést igényel, ehhez pedig elengedhetetlen a rugalmas működés.

Csapat szinten, az alakulatok többségénél ma már – s ez is az elmúlt évek fontos eredménye – kommunikációs szakemberek (tiszttek, altiszttek vagy közalkalmazottak) tevékenykednek, a vezérkari főnöki elképzelésekkel összhangban egyre szorosabb együttműködésben a protokollé felölts személyvel, már csak azért is, mert ez a két terület a csapatoknál szorosan összekapcsolódik. A kommunikációs szakemberekhez

közvetlenül is beérkezhet egy-egy sajtóigény, sőt ők maguk is előterjeszhetnek olyan témákat, amelyek megjelenését valamilyen oknál fogva fontosnak érzik. Az utóbbi persze a Magyar Honvédség teljes személyi állományára is érvényes: ötleteikkel, javaslataikkal akár az alakulat kommunikációs szakemberét, akár közvetlenül a HM Sajtóosztályt is megkereshetik.

A Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség külső kommunikációjának rendjét a 72/2011. számú honvédelmi miniszteri utasítás részletezi. A dokumentum értelmében – kevés kivételtől eltekintve – központi jóváhagyás szükséges minden médiaszerepléshez, riportkészítési engedély formájában. S ennél a pontnál ismét vissza kell utalnunk a rugalmas működésre: a nyilatkozattételre ugyanis előzetesen elég a szóbeli jóváhagyás, azaz a médiaszerepléssel nem kell feltétlenül megvárni a riportkészítési engedély elkészültét. Emellett a megszólaló személyét illetően is nagy az előjárók döntési szabadsága.

KÉPZÉSEK RENDSZERE

Az utóbbi években különösen nagy hangsúlyt kapott a kommunikációval foglalkozó szakállomány képzése. Médiatrénings keretében fejlesztik képességeiket, s azt is megtanulják, hogy miként készíthetik fel saját előjárójukat a sajtószereplésekre, interjúk, nyilatkozatok adására. A HM Sajtóosztály munkatársai emellett kéthavonta, értekezlet keretében vázolják fel számukra az aktuális feladatokat, s ismertetik az elvárásokat. Ekkor ők is elmondják a problémáikat, illetve azt, hogy miben számítanak a HM Sajtóosztály segítségére.

Külön kommunikációs felkészítésen esnek át a parancsnokok, illetve azok a katonák, például a tűzszerészek vagy a vezénylőzászlósok, akik nagyobb eséllyel kerülhetnek kapcsolatba a sajtó munkatársaival. Nem minden esetben indokolt ugyanis az előjárók megszólalása, sőt a cél az, hogy minél szélesebb körből kerüljenek ki a potenciális nyilatkozók. Ez világsan jelzi, hogy az állomány minden egyes tagja fontos eleme a honvédségnek.

Hasznosnak bizonyult az is, hogy a HM Sajtóosztály illetékesei a hőhelyzet után a parancsnokokkal és az alakulatok kommunikációs szakembereivel kiemelték a március közepén történt rendkívüli események tanulságait. Ennek köszönhetően ugyanis a június eleji árvízi védekezés során gördülékenyen zajlott a sajtóval való kapcsolattartás. Kijelenthetjük tehát, hogy e szempontból is sikeres volt a katonaság szereplése.

A médiatrénings és felkészítések mellett a kommunikációs ismeretek oktatása megjelenik a jövőben az altiszt- és tisztjelöltek iskolarendszerű képzésében is. Ez ügyben már megtörtént a kapcsolatfelvétel az MH Altiszt Akadémiával és az MH Ludovika Zászlóaljjal egyaránt. Idén ősszel pedig a Nemzeti Közfoglalkoztatási Egyetemen indult egy felsőfokú szakirányú képzés a honvédségnél szolgáló kommunikációs munkatársak számára. A kép ugyanis szerföltt vegyes: sokaknak hiányzik a szakirányú végzettsége, ám komoly tapasztalattal, gyakorlattal rendelkeznek a területen, de ugyanez fordítva is igaz.

A alakulatok kommunikációs tisztjeinek képzése elméleti és gyakorlati felkészítésből áll.

A HONVÉDSÉG DIGITALIZÁLÁSA

A hiteles, gyors, pontos tájékoztatás mellett a kommunikációs területen dolgozó szakemberek céljai között szerepel a honvédség és a társadalom kapcsolatának erősítése, illetve az, hogy a civil szférával a lehető legjobb képet a legjobban ismertessék meg a katonai alakulatok feladatrendszerét vagy annak egy részét. A honvédelmi vezetés például a múlt évben úgy döntött, erősíteni kell a tűzszerész munka kommunikációját, mégpedig azért, hogy a társadalom számára is világos legyen: a második világháborúból visszamaradt robbanószerkezetek hatástalanítása honvédségi feladat.

Ezért megdőveltek az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezrednél rendszeresített kommunikációs beosztások számát, melynek eredményeként lehetővé vált az ügyeleti rendszer folyamatos működtetése. Mindez pedig azt vonta maga után, hogy a katonai szervezetek érkező bejelentésekről a honvédség adhatott elsőként hírt – s ezt a tényszerű,

a megnevezéseket (legyen szó az alakulatról vagy a hatástalanítandó robbanószerkezet típusáról) pontosan tartalmazó tájékoztatást vették át a média szereplői. Az állandó ügyeletnek köszönhetően a tűzszerészeket a kommunikációs szakemberek is elkísérhették, így a sajtó képviselői a helyszínen első kézből kaphattak további hiteles információkat.

Mindezek az intézkedések rövid időn belül meghozták gyümölcsüket, hiszen amíg a 2012 márciusában végzett közvélemény-kutatás szerint a megkérdezettek 42 százaléka vélte úgy, hogy a második világháborús robbanószerkezetek hatástalanítása honvédségi feladat, addig egy évvel később, idén tavasszal ez az arány már 62 százalék volt.

Ugyancsak az alakulatok feladatrendszerének megismeretése apropóján 2011 decembere óta a Honvédelmi Minisztérium közlést is, ha egy légtérésért miatt riasztást kapnak a kecskeméti Gripenek. Egy ilyen esemény kapcsán ráadásul a légiere gépeinek szerepe mellett további katonai képességeket, így például a lokátoros vagy repülésirányító szakemberek tevékenységét is be lehet mutatni.

Szintén fontos téma a Magyar Honvédség missziós szerepvállalása, ezen a területen is számos jó kezdeményezés született az elmúlt időszakban. Tavaly például a HM Sajtóosztály újságírókat utaztatott ki Koszovóba, akik így testközelből ismerhették meg a KFOR-misszióban szolgáló magyar katonák munkáját. E kezdeményezés folytatásaként hamarosan Szarajevóba látogathat el újságírók egy csoportja a honvédelmi tárcsa sajtósaí jóvöltából, hogy be-

A honvédelmi tudósítók körének tagjai pisztoly- és gépkarabély lövészetben is bizonyíthatnak.

pillantást nyerjenek az EUFOR-misszió mindennapjaiba. Mindemellent folyamatosan érkezik az egyes kontingensek kommunikációs tisztjeitől a beszámolók, tudósítások, amelyek a Magyar Honvéd magazin hasábjain és a honvedelem.hu honlapon jelennek meg.

Sha már szóba került a Magyar Honvéd és honvedelem.hu: a honvédelmi kommunikáció meghatározó szereplője az e két szerkesztőséget is magában foglaló HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. A társaságnál a tárcsa stratégiai irányítása mellett – a felsoroltakon túl – film- és fotóstúdió, rendezvénytámogató és dekorációs osztály, illetve a Zrínyi Kiadó is működik, emellett számos alakulat honlapja üzemel a kft. szerverének segítségével.

A Honvédelmi Minisztérium további megjelenési formákat is keres: a közelmúltban például együttműködési megállapodást írtak alá a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alappal (MTVA), melynek részeként hamarosan útjára indul egy közel félórás katonai magazinműsor a közszolgálati adókon. Augusztustól heti rendszerességgel az InfoRádió is fut egy kifejezetten honvédelmi, biztonságpolitikai adás, míg az Inter arma caritas – Fegyverek között a szeretet címmel sugárzott műsort immár tavaly november óta hallhatjuk a Mária Rádió, szintén heti egy alkalommal.

Visszatérő kérdés ugyanakkor, hogy a bulvármédiában van-e helye a honvédségnek? Azt látnunk kell, hogy ma a bulvár megkerülhetetlen tényező, s bármilyen meglepő, a Magyar Honvédség is szolgált bulvárhírekkel, elég, ha csak a szentendrei altiszti akadémia vagy az újpésti hadikikötő közelében történt autóbalesetre, illetve a katonák önzetlen segítségnyújtására gondolunk, de szintén jó példa a júniusi árvíz idején, a gáton kötött szimbolikus esküvő. Az utóbbiról ráadásul még a köz-társasági elnök is megemlékezett a tisztavatáson mondott beszédében.

Nap mint nap van tehát a bulvármédia figyelmére igényt tartó kedves, emberi tör-

ténet. Ezeket bizonyos keretek között – természetesen az igénytelenséget messze elkerülve – be kell mutatni, hiszen a honvédség nem teheti meg, hogy a bulvárt fogyasztó nagyszámú közönséget semmiféle módon nem éri el. Minden felület számít abból kiindulva, hogy nagy az a „kommunikációs zaj”, amiben a Magyar Honvédségnek „hallatnia kell a hangját”.

KOMMUNIKÁCIÓS KAMPÁNYOK

A honvédség és a társadalom kapcsolatának erősítésére ugyanakkor a különböző kampányesemények a legalkalmasabbak. A Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség közös szervezésében tavaly és idén tavasszal is lebonyolították a Katonák, Hősök – Ha-

gyomány és megújulás című, a haderőt, a honvédelmi témákat népszerűsítő, a katonák társadalmi elismertségének, megbecsültségének növelését célzó programsorozatot, amelynek mindkét esztendőben egy-egy fotókiállítás volt a záró eseménye. Ennek anyagát 2012-ben a Honvédelmi Minisztérium és az Indafotó közös fotópályázatának legjobb pályamunkáiból állították össze, 2013-ban pedig az Afganisztánból idén végleg hazatért MH Tartományi Újjáépítési Csoport tevékenységét bemutató fényképekből.

Fotópályázatot egyébként ez évben is hirdettünk a tárcsa, ezúttal az árvízi védekezés témájában, míg a Magyar Honvédség – akárcsak tavaly – három nyári fesztiválon képviseltette magát. E jelenlét szükségességét többek között az hívta életre, hogy az önkéntes tartalékos rendszer (ÖTR) feltöltését, az abba való toborzást a HM Sajtóosztály kiemelt feladatának tekinti. A fesztiválos szereplések sikere jól mérhető, hiszen az ilyen rendezvények törzsközönségét adó 20–35 éves korosztályból megnőtt az önkéntes tartalékos szolgálatra jelentkezők száma. A sorkatonaság megszűnése óta az ÖTR-hez fogható társadalmi kapocs nem alakult ki a honvédség és a lakosság között. Így érthető, hogy ezt a területet kommunikációs szempontból stratégiai célként fogalmazta meg magának a tárcsa, s ennek érdekében a tartalékos rendszer vizuális megjelenését a közeljövőben önálló honlappal és saját arculattal, logóval tervezik erősíteni.

A minisztérium természetesen a katonasági biztonságpolitikai témákban alkotó újságírókról sem feledkezik meg: 2010 őszén számukra hozták létre a honvédelmi tudósítók körét, amely különböző programokon keresztül (idén például jellemzően alakulatátogatások alkalmával) igyekszik minél jobban megismertetni velük a Magyar Honvédséget, annak működését, szerepét, eszközeit, mindennapjait. Ez a gesztusértékű törődés várhatóan a szakszerűbb, érthetőbb, tárgyilagosabb tájékoztatásban fizetődik ki.

Feith László

Profikatonák – amatőr fotósok: így készülnek a civil fotópályázat képei.

1993-BAN SZINTE A SEMMIBŐL KELLETT MEGALAKÍTANI EGY ÚJ KÉPESSÉGET (FEGYVERNEMET, ILLETVE ALAKULATOT), AMELYNEK IMMÁR A JOGUTÓDJÁT, AZ MH 25/88. KÖNNYŰ VEGYES ZÁSZLÓALJAT IS A VILÁG SOK PONTJÁN ISMERIK ÉS ELISMERIK. SOROZATUNKBAN A FENNÁLLÁSÁNAK 20. ÉVFORDULÓJÁT IDÉN, SZEPTEMBER ELSEJÉN ÜNNEPLŐ ALAKULAT SOK TEKINTETBEN PÁRATLAN TÖRTÉNETÉNEK LEGFONTOSABB KORSZAKAIT ELEVENÍTJÜK FEL.

A „könnyű vegyes” korszakait bemutató sorozatunk utolsó állomáshoz érkezve – kicsit kilépve a „dolgos és harcos” mindennapokból –, ünnepeljünk együtt a jubiláló alakulattal. 2013. szeptember elseje ugyanis minden tekintetben nagy nap volt az alakulat életében.

Megalakulásuk huszadik évfordulóját egy egész napos – a városban, a lakossággal közösen szervezett – programsorozattal köszöntötték, amelyen számtalan, az alakulatnál egykor szolgált társuk is részt vett. Sok tekintetben rendhagyó volt ez a nap, mindenekelőtt azért, mert jubileumuk dátuma egybeesett a város napjával. Idén szeptember elsején azonban Szolnok városa nem csak „önmagáról” emlékezett meg, hanem köszöntötte katonáit is – a legnagyobb elismerés hangján szólva róluk. – Szimbolikusnak is tekinthető, hogy

tér Ferenc alezredes, a zászlóalj megbízott parancsnoka válaszbeszédét egy hasonlattal kezdte. – Lehet, hogy egy húszesztendős alakulat története nem hasonlítható a 165 éves Magyar Honvédségéhez, de én úgy tekintek erre a zászlóaljra, mint egy két évtizede elültetett fára, amely cseperedésének tevékeny részese lehettem.

A hasonlatnál maradv a Pintér alezredes felidézte a „fa cseperedésének” jeles

a könnyű vegyes zászlóalj a város napján ünneplő megalakulásának huszadik évfordulóját – kezdte köszöntőjét Szalay Ferenc, a megyei jogú város polgármestere, a főtéren felsorakozott katonákhoz szólva.

Bár Szolnok nagyon sokáig „vasutas város” volt, amelynek napját is 1847. szeptember elsejéhez, a második magyar vasútvonal „ideérkezéséhez” kötik, az elmúlt évtizedekben roppant szoros és kölcsönösen gyümölcsöző kapcsolatok alakítottunk ki a helyőrségben állomásozó alakulatokkal – folytatta a polgármester. További szavaiból aztán mindenki számára világossá válhatott, hogy egy egyáltalán nem protokolláris köszöntőt hallgathatnak. – Együtt éljük mindennapjainkat – folytatta a városvezető –, de nemcsak a közös rendezvényeken, ünnepi eseményeken, az iskolákban találkozunk, hanem azt is tudja a város, hogy katonáira a bajban, például a várost rendszeresen veszélyeztető, visszatérő árvizek során is biztonság számíthat.

Ennek az elismerésnek egyik kifejezése volt egyébként, hogy a könnyű vegyes zászlóalj „születésnapja” előtti estén Lamos Imre dandártábornokot, az MH 86. Szolnok Helikopterbázis parancsnokát, helyőrségparancsnokot a város legmagasabb kitüntetésében, az Ezüst Pelikán-díjban részesítették. De visszatérve a főtérre és a „25/88”-ra: külön öröm és megtiszteltetés számunkra – mondta Szalay Ferenc –, hogy a könnyű vegyes zászlóalj katonái az elmúlt húsz esztendőben

a világ számos művelleti területén, a szövetségesek legmagasabb elismerését is kivívó szolgálatukat mint szolnoki katonák teljesítették, ezzel is öregbítve a város hírnevét a világban. Ezért nagy megtiszteltetés, hogy az elismerés és a köszönet jeleként, Szolnok hetvenötézer lakója nevében felkölthetem a város szalagját a csapatzászlóra.

Emelkedett pillanatok, egy kis önmagunkba és a múltba tekintés: valószínűleg ennek is köszönhető, hogy Pin-

éveit, eseményeit. Szólt arról, hogy az éppen csak megalakított zászlóalj már készenléti szolgálatot látott el a délszláv válság során is. Aztán ahogy nőtt a fa, úgy nőttek a feladatok: sínai-félszigeti, ciprusi, újra balkáni, aztán iraki és afganisztáni szolgálat. Végezetül megköszönve a város elismerését, a csapatzászlóra kötött szalagot, megerősítette, Szolnok a továbbiakban is számíthat rájuk, hiszen a zászlóalj folyamatosan „Bevetésre kész!”.

A zászlószalag-kötési ceremónia után egy újabb rendhagyó esemény következett: a zászlóalj úgynevezett motivációs futása. A főtérről kiindulva négy-száz katoná, századzászlókkal az élen, ütemesen tapsolva és énekelve, a város fiataljaival közösen körbefutotta a belvárost. Nos, tapasztaltam a helyszínen, hogy ha valaki nem ébredt volna még fel a légierő-zenekar kora reggeli zenés ébresztőjétől, akkor ettől biztosan „kiugrott az ágyból”. Hatalmas sikert aratott a kezdeményezés, olyannyira, hogy a város fiataljai mellett a nézelődők, járőrelők közül is sokan (volt,

Fennállásának húsz esztendeje alatt a zászlóalj fájdalmas veszteségeket is szenvedett művelleti területen, illetve hazai kiképzés során. Nagy Richárd posztumusz zászlós a Sínai-félszigeten, autóbalesetben, Horváth Ákos honvéd pedig Szolnokon, ejtőernyős balesetben veszítette életét.

aki babakocsival) csatlakoztak a katonákhoz.

A nap persze nem csak erről szólt. A jubileumhoz kapcsolódóan szervezték meg a rohamlövészek elő országos találkozóját, és barátai beszélgetésre hívták az alakulatnál egykor szolgált társait is. A rohamlövész képzettséget (leginkább az amerikai ranger-képzéshez hasonló kiképzés) a „25/88”-tól szereztek meg a legtöbben a hadseregben. Most első ízben találkoztak a még aktív, illetve szolgálatból távozott egykori „tanfolyamhallgatók”. A legtöbb dicsérető szóval, elismeréssel is töltött jelent, hogy számos, egykor a zászlóaljhoz szolgált katona fogadta el a meghívást – köztük a Magyar Honvédség első szerződéses katonái is –, és tekintették meg a zászlóalj elmúlt húsz évét bemutató fotókiállítását és filmet. Nem ünneprontás-ként, csupán szomorú tényként jegyzem meg, hogy a baráti találkozó nagy „egymásra csodálkozásába, köszöntéseibe” sokszor némi keserű szájjal is keveredett, mert itt szembesültek azzal a jelenleg is szolgálatot teljesítők, hogy különböző okok miatt hány társuk távozott idő előtt az alakulattól. Ki családi, ki anyagi okok miatt, de a találkozó leggyakrabban feltett kérdése az volt: és mikor jössz vissza? És ez a roppant szoros, egymáshoz való kötődés számlán más pillanatban is tetten érhető volt a nap során. Amikor például Sándor Zsolt dandártábornok, az MH 25. Klapka György Lövészdandár, egyben a „25/88” egyik korábbi parancsnoka a kiállítás egyik tablóját nézegette és észrevette, hogy kollégám fotója, „meglapogtatta” a vele együtt nézelődő civil vállalt csak annyit jegyzett meg: századparancsnokként ő volt az első szolgálatvezetőm. Másokkal, akik például még sorkatonaként szolgáltak az alakulatnál, a hadkiegészítő parancsnokság múzeumánál, többek között a néphadsereg életét bemutató kiállításán találkoztunk. Ők is nosztalgizáltak, hiszen sokan közülük később szerződéses katonák lettek. De az egyfűvé tartozás érzése kézzel fogható volt a Tisza-parti parkban is, ahol technikái és hagyományörző bemutató is várta a város lakosságát, valamint a különböző katonai találkozó résztvevőit. Kevés „civil” láttam még ennyi beleéléssel beszélni családjának a kiállított fegyverekről, eszközökről, történetiket legtöbbször egy volt katonatárssal átélte élményhez kötve.

TÉRNYERÉS

AZ IDEI ESZTENDŐ EGYIK FONTOS FELADATA AZ ALTISZTI KAR MEGERŐSÍTÉSE. EGY RANGIDŐS ALTISZTEKBŐL ÁLLÓ MUNKACSOPORT ENNEK SZELLEMÉBEN STRATÉGIAI JAVASLATOT DOLGOZOTT KI: AZ EGYIK CÉL AZ ALTISZTEK LÉTSZÁMÁNAK NÖVELÉSE. A DOKUMENTUM ELŐKÉSZÍTÉSE MELLETT SZÁMOS FONTOS ESEMÉNY TÖRTÉNT A KÖZELMÚLTBAN, KÖZÜLÜK IS KIEMELKEDETT A SZÉKESFEHÉRVÁRON MEGRENDEZETT ALTISZTAVATÁS.

A honvédelmi vezetés nagy jelentőséget tulajdonít az altiszti állománykategóriának; ennek egyik jele, hogy a július 27-ei avatási ceremónia – a tavalyi évhez hasonlóan – ismét az ország színe előtt zajlott le. Az ünnepi eseményen a belső tanfolyamrendszerű képzés keretében végzett altisztek tettek esküt. Esetükben a belső kiválasztás elve érvényesül: legalább négy, maximum tíz év, a honvédség kötelékében, szerződéses legénységi állományuként eltöltött idő, és minimum tizedesi rendfokozat szükséges a jelentkezéshez. Ennek az úgynevezett alap altiszti tanfolyamnak az általános része három hónapig tart, ezt további 3–10 hónap speciális, szakirányú képzés követi. Sikeres vizsga esetén örmes-

Kriston István
főtörzsszázlós

Az idei altisztavatás helyszíné Székesfehérvár volt.

A eskütételre felsorakozott állományt Vargha Tamás, a HM parlamenti államtitkára köszöntötte.

DICSÉRŐ SZAVAK

– Az idei év egyik legfontosabb célkitűzése az altiszti kar megerősítése, melynek részeként be kell állítanunk a megfelelő létszám- és rendfokozatarányokat. Ezért rangidős altisztekből munkacsoportot hoztam létre, s áttekintettük az állománykategória beosztási és rendfokozati rendszerét, majd egy stratégiai javaslatot dolgoztunk ki. Ebben egyebek mellett az is szerepel, hogy az egyes beosztásokhoz milyen rendfokozatoknak kellene társulniuk. A rendfo-

terként, rajparancsnok-helyettesi vagy rajparancsnoki beosztásban folytathatja pályafutását a katona – tudjuk meg Kriston István főtörzsszázlóstól, a Magyar Honvédség vezénylőszázlósától, aki mindezt azért hangsúlyozta, mert az altiszté válásnak még további két útja van.

Az egyik a korábbi egyéves képzési rendszer helyébe tavaly ősszel lépett kétéves képzési rendszer. Erre civilek jelentkezhetnek, akik az iskola elvégzése után hivatásos altisztként kezdhetik meg pályafutásukat. A másik út lényege pedig az, hogy bizonyos speciális beosztásokba a honvédség a munkaerőpiacról szerződött szakembereket, így az ő esetükben már csak a katonai kiképzésére kell időt és pénzt fordítani.

A Kéri Kálmán vezérezeredreőről elnevezett díszlőrt idén a kiváló eredménnyel végzett Pekola Tamás őrmester kapta.

lyettesi beosztást is betöltenek e rendfokozattal.

A nemzetközi kapcsolatok terén is aktív volt az elmúlt időszak. Kriston István főtörzszászlós vendége volt például Dave Preeper főtörzszászlós, a hollandiai Brunssum városában települt Szövetséges Erők Egyesített Parancsnokságának (Allied Joint Force Command) vezénylőzászlósja, illetve a Szövetséges Légierő-parancsnokság (Allied Air Command) vezénylőzászlósja, Peter Polidano zászlós is.

– E találkozókknak két fő célja van. Egyrészt bemutatjuk külföldi partnereinknek a Magyar Honvédséget, azon belül is az altiszti kart, illetve az altisztképzést. Itt jegyezném meg, hogy nemzetközi összehasonlításban sincs szék-

kozati szintek meghatározása nagyon fontos, hiszen meglátásom szerint egyes beosztások indokolatlanul magas rendfokozathoz vannak kötve. Nem titkolt célunk továbbá az altisztek létszámának növelése, ami azt is jelentené, hogy bizonyos tiszti beosztások altisztvé lennének minősítve – jegyzi meg a Magyar Honvédség vezénylőzászlósja. Hozzáteszi: szeretnék azt is elérni, hogy a kezdő altisztek, vagyis az őrmesterek minimum rajparancsnoki szinten kezdhesék meg szolgálatukat. Most ugyanis néhány helyen rajparancsnok-he-

Magyarországi látogatása során Dave Preeper főtörzszászlós (jobbról a második) felkereste a tüzérszer- és hadihajós ezredet is.

Az alap altiszti tanfolyam három hónapos általános részét követő speciális képzés hossza a választott szakiránytól függ.

gyekneznivalónk. Peter Polidano zászlós például elmondta: látogatása során meggyőződött arról, hogy a magyar rangidős altisztek olyan szakmai profizmust képviselnek, amely példaértékű a NATO-ban. Másrészt ezeken a találkozókön a mi vezénylőzászlósaink is gyakorolhatják a nemzetközi érintkezés szabályait – teszi hozzá a főtörzszászlós.

A külföldi partnerekkel folytatott megbeszélések egyik visszatérő témája a NATO altiszti stratégia (NATO NCO Strategy and Recommended NCO Guidelines). Ez a szövetség történetének első olyan hivatalos okmánya, amely az állománykategóriára vonatkozó standardokat és iránymutatásokat rögzíti. A tagállamokban tudniillik az azonos rendfokozatú altisztek képzettsége igen vegyes képet mutat, nem beszélhetünk egy-

A Magyar Honvédség vezénylőzászlósainak munkaértekezletén rendszeres vendég dr. Benkő Tibor vezérezredes, vezérkari főnök.

A NATO altiszti stratégiájának ajánlásait folyamatosan építik be a magyar képzési rendszerbe.

séges, ugyanazon a szinten álló tudásról. A dokumentum ezért ajánlasként fogalmazzza meg, hogy az adott rendfokozathoz és beosztáshoz a NATO-ban milyen tudásnak kell párosulnia.

ALTISZT KÉPEZ ALTISZTET

– Az ajánlásokat folyamatosan adaptáljuk a képzési rendszerünkbe. Ennek egyik kézzelfogható eredményeként szeptember másodikán, a szentendrei MH Altiszti Akadémián kezdetét vette az összhaderőnemi vezető altiszti tanfolyam; a négy hónapos képzésen első körben egészségintenzív, azaz önálló zászlóaljnál, ezrednél, illetve dandárnál vezénylőzászlósi beosztást betöltő 13 altiszti vesz részt. Különlegessége, hogy a hallgatókat altisztek, egészen pontosan a US Army Sergeants Major Academy-n végzett, illetve BSc (Bachelor of Science) és MSc (Master of Science) fokozattal rendelkező vezénylőzászló-

sámítógép-használói jogosítvány), illetve a közigazgatási alapvizsga megéléte.

– Egészen eddig hiányzott az a hazai képzés, amely felkészíti a vezénylőzászlósokat arra, hogy egység- vagy magasabb szintű parancsnokok mellett rangidős altiszti tanácsadókként teljesítsenek szolgálatot. Fontos azt is tudnunk, hogy a honvédségnél a főtörzszászlósi rendfokozattal rendszeresített beosztások betöltéséhez a US Army Sergeants Major Academy-n, vagy valamelyik hazai felsőoktatási intézményben kell diplomáznia. Ugyanakkor a rangidős altisztek majdnem mindegyik nemzetközi találkozásán felvetődik a kérdés: vajon tényleg kell-e diploma a főtörzszászlósi beosztásokhoz? A Magyar Honvédségnél korábban fennálló rendszer nem a várt eredményt hozta, hiszen a legtöbb altiszti a diploma megszerzése után úgy döntött, hogy inkább tisztként folytatja a katonai pályafutását.

Az is egyértelmű, hogy nem tudunk minden altisztet beiskolázni a nagyon költséges képzést jelentő, a nyelvi felkészítés hosszától függően 12-13 hónapos US Army Sergeants Major Academy-re. Ezen a helyzeten segít az összhaderőnemi vezető altiszti tanfolyam, amellyel az a célunk, hogy az összes egység szintű vezénylőzászlós megszerze a szükséges szakmai ismereteket. Jó vezénylőzászlós mindazonáltal csak abból lehet, aki a megfelelő végzettség és a kellő tapasztalat mellett egészséges ambícióval is rendelkezik – mutat rá Kriston István.

Fegyvernek látszó tárgyak

A NAGY ÁTVERÉS

FURCSA EMBEREK A KATONÁK: NÉHA MINDENT MEGTESZNEK AZÉRT, HOGY A HARCKOCSIKAT, A REPÜLŐGÉPEKET, A RAKÉTAINDÍTÓ JÁRMŰVEKET ÁLCÁZZÁK, NÉHA PEDIG AZÉRT, HOGY OTT IS LEGYEN „VALAMI”, AHOL VALÓJÁBAN NINCS...

Az igazi célok elrejtése mellett a valódi saját erő (látszólagos) megnövelését szolgáló eszközök, csalik alkalmazása igazából a katonai célú légi fotózás, légi felderítés elterjedésével virágzott fel. Az első világháborúban az átlagos felderítőtisztnek a látszó volt a legfontosabb felderítőrendszere; ezt aránylag könnyű volt becsapni a földön felépített hamis ágyúkkal, harckocsikkal, sáttortáborokkal, repülőterekkel és vadászgépekkel. A korai légi fotók alacsony felbontása, nem mindig tökéletes minősége is kiváló alkalmat adott arra, hogy a csalilöveget igazának „adják el”. A francia fronton az ausztrál katonák így építettek például élethű brit Mark IV-es harckocsit fából és festett vászonból.

ÁLHADOSZTÁLY KENTEN

Az igazi fellendülést a második világhétség hozta. Egy-egy fontos üzem, gyár-

kerület fennmaradását jelenthette, ha sikerült álcázással megváltoztatni a környezetet. A szövetséges bombázóerők által rendszeresen támadott Németországban például Hamburg belvárosi részének számos területét rejtgették oly módon, hogy az oszlopokra kifeszített vásznakra, hálókra épületeket, kerteket, utcákat és járdákat festettek. Emellett szigeteket is építettek, amelyeket az Elba folyóra és az Alster-tóra rögzítettek.

Látványosabb és egyben harciasabb volt ennél az a jobbára gumiból felépített és a rádióadások alapján valószínűsített tetsző teljes hadosztály, amely az 1944-es normandiai partraszállást megelőző különleges hadművelet részeként Dél-Angliában, Kent grófság területén „állomásozott”. A Bátor-ság-hadművelet (Operation Fortitude) keretében Kent mellett a skóciai Edinburgh környékén is voltak csalihadosztályok. A fenyegettséget azok a gondosan elhelyezett

Brit „harckocsi” Afrikában agyagból, kőből és faággból.

felfújható repülőgép-utánzatok és csali parta szállító hajók erősítették, amelyeket kifejezetten a Luftwaffe távolfelderítő repülőgépeinek kamerái számára építettek meg.

Még komolyabb gumisereg volt az

első amerikai hadseregcsoport (First United States Army Group, FUSAG), amely a németeknek gondosan eljuttatott információk szerint Pas-de-Calais térségében szállt volna partra. A FUSAG képzeletbeli csapatait, járműveit

Délkelet-Angliában helyezték el, kiépítve a csapatok közlekedéséhez, elhelyezéséhez szükséges utakat, jelzőtáblákat, táborokat, fényeket. A Franciaországhoz közeli brit tengerpartokon elhelyezték még csali partra szállító járműveket is.

Az „összetakolt” harckocsik, járművek az észak-afrikai hadszíntéren töltöttek be fontosabb szerepet, ahol a légi felderítés mindkét oldal műveleti tervezésének fő eszköze volt. A feljegyzések szerint a Brit Királyi Műszaki Csapatok 1941 áprilisa és júniusa között napi két Sherman közepes harckocsit gyártottak; három, majd novemberig újabb egy harckocsihadosztályt „töltöttek fel” ily módon. Az amerikai Jeep könnyű terepjárókra szerelt, ezzel „önjáróvá” tett harckocsi-gumiváz felfújható volt, s bár kevésbé állt ellen a tüzéségre és az aknavető gránátok repeszeinek, a rájuk feszített festett vásznak jól szolgálták az ellenség megtévesztését.

Az olaszországi Anzio környéki csatározásokban is fontos szerepet töltöttek be az ál-Sherman-ek. A gumitankok sakkban tartották a német védőket, amíg a valódi acélpáncélosok máshol harcoltak.

1944. június 6-án a Brit Királyi Légierő radarsugarakat visszaverő fémfólia-csomagok alkalmazásával varázslott egy egész flottát a tengert figyelő, hajókat kereső német radarállomások képernyőire. A művelethez nagyfokú precizitás kellett, hiszen a repülőgépek nagy sebessége miatt az elrontott dobások a „flotta” több kilométeres odébb ugrását eredményezték volna.

NATO-CSALIK

Főszerepet kaptak a különböző csalik az 1999-es balkáni háborúban is. A NATO március 24-én indította meg légi és földi hadjáratát Jugoszlávia ellen, miután az nem volt hajlandó elfogadni a külföldi békefenntartók érkezését. Az észak-atlanti szövetség és a Koszovót ellenőrzése alatt tartó Jugoszlávia katonai ereje és képességei nem voltak egy súlycsoportban. A NATO taktikája – alkalmazkodva a minimális emberveszteség követelményéhez – döntően a légiereőre támaszkodott. A precíziós csapásméréseket közepes és nagy repülési magasságból, a csöves légvédelmi géppuskák, géppályák és a vállról indítható légvédelmi rakéták hatásos működési

Orosz T-80-as, gumikiadásban.

Pehelykönnyű brit Sherman I-es a II. világháborúból.

Fából készült a Reanult kisharckocsi.

Felfújható légvédelem: az Sz-300-as rendszer lokátorai...

...és rakétaindító járműve.

után kiderült: a több mint 300 „megsemmisített harckocsi” csaknem mindegyike valójában fa felépítmények és műanyag csövek segítségével csalivá átépített öreg, helyi gyártású Yugo 45, Zastava 128 és VW Golf volt.

A NATO elsődleges célpontjainak számítottak a szerb légierő MiG-29 Fulcrum vadászbombázói. Ennek is megvolt a maga csalipárja. Az e célra használt L-18-asból legalább 30 darab készült el. A fahulladékból, fémfóliából, fémlemezekből, műanyagból épített gépek kialakításánál ügyeltek az élethűségre, így légiharc-rakéták is kerültek a szárnyak alá. A hajtóművek hőjét benzinégők biztosították a NATO gépeinek infravörös kamerái számára.

LEHET TALÁLGNANI!

A megtévesztés egészen magas fokát sajtótotta el a világ egyetlen, még létező sztálinista diktatúrája, Észak-Korea. A magába zárkózó ország a rakétafejlesztések területén igencsak együttműködő: Líbiától, Szíriától Pakisztánig húzódnak a munkakapcsolatok szálai. A 2006. október 9-én és 2009. május 25-én kísérleti nukleáris robbantást végrehajtó állam számára a hordozórakéták és azok technológiája az ország egyik legfonto-

sabb exportcikke. A hatalom rendszeresen szervez katonai díszszemlét az állami ünnepeken, amelyek során ballisztikus rakétákat is felvonultatnak. Kérdés, vajon igazi vagy makett gurul el a vezetők és a „spontán” nézők százazrei előtt? A legutóbbi, július 26-i felvonuláson fényképezett rakéták elemzése szerint inkább maketteket, abból is nem túl jól sikerültek láthattunk. Az eddigi információk szerint a csak fejlesztés alatt álló, interkontinentális KN-08 (Hvaszeong-13) rakétarendszer hat példány dübörgött át Phenjanon, nyolctengelyes terepjáró hordozójárművén. Igen ám, csak éppen a hat rakéta kidolgozottsága utal arra, hogy azok képtelenek lennének megfelelően repülni. Az orr-rész és a törzs közötti területnek minél simább átmenettel kellene csatlakoznia, ehhez képest a parádén látott rakéták durván lemezelt, befelé süppedő kialakítással készültek el. Márpedig az egyenetlenségek nagy sűrűldást, így nagy hőterhelést jelentenek, a kialakult turbulencia pedig a rakéta kormányozhatóságát rongja le erősen. Szintén árulkodó jel, hogy az egyes rakéták törzsén a kormányfűvőkák máshol helyezkednek el, ugyanazon szerelvényláshoz képest.

RAKÉTÁK, TEHERAUTÓK, HARCKOCSIK

Az amerikai hadsereg – szokásához híven – a legfejlettebb megoldást keresve építette meg az M1 Abrams nehézharc-kocsi-családot utánozó csaliját. A felfúj-

Taszári emlék a hidegháborúból: amerikai AGM-86, magyar építésben.

ható ál-Abrams nem csupán megszólalásig élethű, de az ellenséges infravörös kamerán keresztül a gázturbinás hajtómű erős infrajele is megjelenik. A több rekeszre osztott gumitest találat esetén sem csuklik össze azonnal, így az ellenséges erők tovább küzdhetnek a jármű ellen. Az igazi M1-es árának töredékébe kerülő csalit az eredeti harckocsi is hordozhatja, hiszen a leeresztett készlet tömege nem sokkal haladja meg a 20 kilogrammot. A csalihoz kompresszor is jár, amellyel két kiképzett katona a hírek szerint pár percen belül „harcképpessé” teheti az ál-tankot.

Ehhez képest sokkal szélesebb választékot kínál az orosz RuszBal cég, amely egyben az orosz hadsereg beszállítója is. A vállalat termékskálája a felfújható Szu-27 vadászbombázótól a MiG-31 vadászgépen, Tocska-U ballisztikus rakétarendszeren, T-72 és T-80 harckocsikon keresztül egészen a kompakt Sz-300 légvédelmi rakétarendszerig (lokátorjármű, rakétaindító, parancsnoki jármű, tartalék rakétahordozó, generátor stb.) terjed. A cég kínálatában szerepel kétdimenziós, azaz lapos jármű is, amely a műholdak kameráit hivatott becsapni.

HAZAI SZEREPIÁTSZÓK

A néphadseregi időkét jól ismerő repülésbarátok előtt nem titok, hogy a magyar vadászpilóták a 70-es években egy különleges maketre végeztek gépgyűs lövészetet. Az élethű kialakítású, fehérre festett fémmakett az amerikai légierő AGM-86 szubszonikus sebességű, terepkövető repülésre alkalmas, nukleáris töltetű szárnyasrakétáját utánozta. Az eredeti rakéta a B-52H Stratofortress stratégiai nehézbombázó repülőgépek alapvető hadifegyverzete volt. A makettet Taszáron, egy fémállványon, a várható repülési profilnak megfelelően, alacsonyan helyezték el. A vadászgépek pilótái fotógéppuskákkal végeztek gyakoroltámadásokat, begyakorolva a cél leküzdéséhez szűkes repülési profilt.

Ugyancsak az említett korszakban, a lövészet helyett a felderítés gyakorlása volt a feladat a szentendrei katonai főiskolán, amikor egy felfújható, gumiból készült MGR-1 Honest John kis hatótávolságú, nukleáris robbanófejvel felszerelhető ballisztikus rakétarendszer „ált hadrendbe”. A makettet jellemzően erdei tisztásokon helyezték el. A hallgatók feladata pedig a „rakéta” felderítése és helyzetének pontos meghatározása volt. A szomszédos izbégi lőtérén pedig az amerikai légierő fémlemezekből kialakított F-4 Phantom II-es csalija állt a tüzelő katonák rendelkezésére.

Vajon ezek az észak-koreai rakéták igaziak lehetnek?

Erdésznek készült –
katoná lett

HIVATÁSTUDAT

Rendhagyó
fegyverismereti óra
középiskolásoknak.

EGY ÉVE IRÁNYÍTTA A KATONAI IGAZGATÁSI FELADATOK VÉGREHAJTÁSÁT, A TOBORZÓ ÉS AZ ÉRDEKVÉDELMI MUNKÁT BÁCS-KISKUN MEGYÉBEN. DURGÓ TAMÁS SZÁZADOS, AZ MH HADKIEGÉSZÍTŐ ÉS KÖZPONTI NYILVÁNTARTÓ PARANCSNOKSÁG KECSKEMÉTI IRODÁJÁNAK VEZETŐJE IDÉN KÉT KERÉK ÉVFORDULÓT IS ÜNNEPELT: 20 ÉVE KATONA ÉS A KÖZELMÚLTBAN VOLT A 40. SZÜLETÉSNAJPA.

Erdész-vadász technikai végzettséggel egy évig fagyilatot főzött, pizzát süített és csúszdamesterként dolgozott a Balatonon Durgó Tamás. Aztán megkapta a behívóját...
– Sorkatonaként Taszára, a 31. Kapos Harcászati Repülőezredhez kerültem, majd édesapám javaslatára továbbszolgálatot vállaltam, őrmesteri rendfokozatot kaptam, szolgálatvezetőként dolgoztam – idézi fel a katonai pályájának kezdetét a százados. – Egy évet töltöttem logisztikusként a ciprusi UNFICYP-misszióban, 2004-ben pedig áthelyeztek Kecskemétre, az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis javítószázadának lettem a vezetője. Elvégeztem a kaposvári főiskola művelődés- és rendezvényszervező, pályázatíró szakát, két év múlva pe-

dig áthelyeztek a bázis humánrészlegére és századosnak léptettek elő.

Újabb két év után felajánlották részére az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság 1. Katonai Igazgatási és Érdekvédelmi Irodájának irodavezetői beosztását.

– Először az elődöm, Murár Zoltán őrnagy keresett meg azzal, hogy őt más beosztásba fogják helyezni, a megüresedett – idézi fel a katonai pályájának kezdetét a százados. – Egy évet töltöttem logisztikusként a ciprusi UNFICYP-misszióban, 2004-ben pedig áthelyeztek Kecskemétre, az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis javítószázadának lettem a vezetője. Elvégeztem a kaposvári főiskola művelődés- és rendezvényszervező, pályázatíró szakát, két év múlva pe-

debb idő alatt tanuljam meg a ránk vonatkozó jogszabályokat, a munkámat pedig minimum az elődeimtől megszokott színvonalon végezzem. Teljesen új, számomra addig szinte ismeretlen beosztásba kerültem, ezért is tartom az elmúlt egy év legnagyobb sikerének azt, hogy sikerült zökkenőmentesen átvennem a munkakörömet anélkül, hogy a velünk kapcsolatban lévőkhöz bármit is megértek volna a vezetőváltásból. Ehhez sok segítséget kaptam a több évtizedes tapasztalattal rendelkező új kollégáimtól.

Az iroda munkatársai tizenkét nyugdíjasklub munkáját segítik, részt vesznek a megyei és a működési területükön lévő tizenegy járási védelmi bizottság munkájában, s az elmúlt egy évben mintegy „indított útnak”, hogy a lehető legrövi-

Ha igény van rá, katonaszkivőt is szervez.

Előtte az utódom...
Murár Zoltán őrnagy
és Durgó Tamás
százados.

Durgó Tamás tizennégy éves korában Életmentő Emlékérmet kapott. A Kaposvár melletti Lanka-hegyen egy öt éves, fuldokló kisfiút húzott ki a víztározóból. Édesanyjával a hétvégi kertjükben dolgoztak, amikor észrevették, hogy néhány gyerek beözökölt a tározó elkerített területére, és egyikük beleesett a vízbe. Mivel akkor már jól úszott, gondolkodás nélkül a bájba jutott kisfiú után ugrott... A történekről a víztározó tulajdonosa értesítette az iskolát, az igazgató felterjesztésére pedig – az országban legfiatalabbnak – Életmentő Emlékéremmel tüntették ki.

személyesen a toborzópontra – közülük jóval több mint kétszázzal kötötték önkéntes művelési tartalékos szerződést.

– Tavaly elsősorban a kordkezeléssel nyugdíjba vonult, szolgálati járandóságban részesülő egykori kollégáink és a rendvédelmi szervek volt dolgozóit keresték fel az irodánkat, jelenleg pedig a fiatalok körében végzett toborzó munkát tekintjük elsődleges feladatunknak. A megyében található valamennyi középiskola igazgatójának és a főiskolák rektorainak felajánlottuk, hogy a helyszínen tájékoztadjuk a diákokat a honvédségről, a katonai pályáról. Munkánkhoz a közvetlen előljáróink mellett a Honvédelmi Minisztériumtól is sok segítséget kapunk. A tárca vezetője, Hende Csaba tavaly például rendhagyó osztályfőnöki órát tartott a Gáspár

András Szakközépiskolában. Tapasztalatom szerint egyébként a fiatalok körében egyre többen érdeklődnek a katonai hivatás, az önkéntes tartalékos szolgálattal iránt. A legtöbb fiatal konkrét, célratörő kérdésekkel keres fel minket. A

nyolcadikosok általában ahhoz kérnek tanácsot, hogy milyen középiskolában érdemes továbbtanulniuk, ha katonák szeretnének lenni; a végzős középiskolások és a már korábban érettségizetteket pedig főleg a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és az MH Altiszti Akadémia felvételi követelményei, illetve a szerződéses katonai szolgálattal feltételei érdeklik. Ebben valószínűleg az is közrejátszik, hogy Bács-Kiskunban valamikor szinte minden nagyobb település „saját” alakulattal büszkélkedhetett, olyan híres katonavárosok voltak és vannak a megyében, mint például Kalocsa, Baja, Kiskunhalas, Jánoshalma, Kiskunfélegyháza, Szabadszállás vagy Kiskörös.

A kecskeméti iroda vezetője és munkatársai ott vannak szinte minden városi

rendezvényen, falunapon, pályaválasztási kiállításon, gólyatáborban, és rendszeresen szerveznek az iskolákban rendhagyó osztályfőnöki órákat. Folyamatosan látogatják a nyugdíjasklubokat, intézik a segélyekkel és a temetésekkel kapcsolatos ügyeket, végzik a katonai igazgatási feladataikat. Ilyen munkabeosztás mellett nagyon nehéz időt szakítani a családra, egy kis kikapcsolódásra.

– Szerencsénem tartom magam, csodálatos családom van. Babett, a feleségem óvodapedagógus Szentkirályon, a lányom, Nikolett most eltsők a kiskunmajsai Dózsa György Gimnáziumban, Bence fiam pedig nyegdikés a kecskeméti Zrínyi Ilona Általános Iskolában. Nagyon megértőek, tudomásul veszik, hogy gyakran hétvégeken is dolgoznom kell.

Játék, sport,
honvédelem

BAJNOKKERESŐ

ELSŐ ALKALOMMAL RENDEZTÉK MEG A MARGITSZIGETEN A HONVÉD SPORTVÁLASZTÓ NAPOT. AZ AUGUSZTUS 24-I ESEMÉNYEN A FIATALOK SZÁMOS, A HONVÉDSÉGHEZ KAPCSOLÓDÓ SPORTÁGGAL ISMERKEDHETEK MEG TESTKÖZELBŐL.

A Honvédelmi kötelék program keretében megtartott egész napos margitszigeti rendezvény megnyitóján Hende Csaba honvédelmi miniszter elmondta: a küzdő- és technikai sportok sok tudást adnak át művelőiknek. Olyan tudás ez, amely a honvédelem nagy rendszerében is alkalmazható, de a hétköznapi életben szintén jól lehet hasznosítani. Mindez önkéntes alapon szerveződik. „Csak azokkal tudunk és fogunk együttműködni, akikkel közös célokat és közös ügyeket találunk. Mindenki, aki részt vesz a Honvédelmi kötelék életében, kedvére választhatja ki, hogy mennyire akar belefolyni a kö-

zös munkába” – mondta a tárcavezető.

A rendezvényen a fiatalok 15 sportággal ismerkedhettek meg. Köztük például a repülőmodellezéssel, amelynek eszközeit nem csupán a földön vehették szemügyre az oda sereglett érdeklődők, hiszen látványos légi bemutatóra is sor került. Gyermekeket és szüleiket egyaránt vonzották az olimpiai sportágak, a sportlövészt és vívást, továbbá az íjászat programjai, s nagy figyelmet kaptak a kempo harcművészet művelőinek bemutatói, valamint az MH vitéz Szumay Sándor Budapesti Helyőrség Dandár különleges díszelgő katonái. Az érdeklődők találko-

háltak olimpiakonokkal is, például Kiss Tímea íjással, Gádorfalvi Aron szőrőfőssel, illetve az egykori tízfutó világbajnokkal, Monspart Saroltával.

Mikulán Róbert, a HM Miniszteri Kabinet tanácsadója, a Honvédelmi kötelék program egyik főszervezője hangsúlyozta: a honvéd sportválasztó nap kitűnő lehetőséget ad arra, hogy a Magyar Honvédség bemutassa értékeit a civil szférának. Megjegyezte: célcsoportjuk, a 12–26 év közötti fiatalok számára az ilyen rendezvény akár a katonai hivatáshoz, akár az élvversenyzői karrierhez is kedvet csinálhat.

Borsos György, a Magyar Sportlövők Szövetségének alelnöke elmondta, hogy a margitszigeti eseményre a sportágukra leginkább jellemző versenyszámokkal és fegyverekkel érkeztek, amelyeket az

érdeklődők természetesen ki is próbálhattak. Ugyanerre a vívást népszerűsítő helyszínen is volt lehetőségük a gyermekeknek és a felnőtteknek egyaránt. Jakab Ágnes, a Csepel Ótusa Egyesület edzőjének tájékoztatása szerint a vállalkozó szellemű jelentkezők a reakcióképességüket tesztelheték egy elektromos vívótábla segítségével, amelyen a felvillanó köröket kellett eltalálni egy speciális gumitör segítségével.

A Honvédelmi Minisztérium idén márciusban indította útjára a Honvédelmi kötelék elnevezésű programot, a Magyar Honvédség és a társadalom kapcsolatának erősítése, továbbá a sport és az egészséges életmód népszerűsítése érdekében. Ennek volt az első önálló rendezvénye a margitszigeti honvéd sportválasztó nap.

A nap egyik különlegessége volt az a „keresztelő”, amelyen a Magyar Tartalékosok Szövetségének hagyományörző tagozata az Emil nevet adta a 76 milliméter űrméretű, 1942M. könnyű ágyúknak. Jásdi Balázs tagozatvezető elmondta: régi tüzérszokás, hogy az ágyúkat a tüzérlővegben elfoglalt helyük szerint az ábcé betűvel jelölik meg. Ez a löveg az E betűjelet viselte. A névadáshoz honvédségi honlapokon keresztül kértek E-vel kezdődő névjavaslatokat. A szavazáson végül az Emil győzött.

Magyar gyökerek, amerikai tábornokok

GYAKRAN MEGESETT ÉS MEGESIK, HOGY VALAMELY NEMZET FIAI MÁS NEMZETEK HADSEREGÉBEN SZOLGÁLTÁK, SZOLGÁLJÁK ÚJ HAZÁJUKAT. ISMERKEDJÜNK MOST MEG NÉGY, MAGYAR GYÖKEREKKEL RENDELKEZŐ AMERIKAI TÁBORNOKKAL.

TÁVOLI SZOLGÁLAT

A na már nyugállományú Huba Wass de Czege dandártábornok volt az amerikai hadsereg Fort Leavenworth-i Csapatbiztonsági és Vezérkari Akadémiáján működő School of Advanced Military Studies, az egyik legmagasabb szintű katonai vezetőképző iskola alapítója és első vezetője. 1941. augusztus 13-án született Magyarországon, majd a szüleiivel kivándorolt az Egyesült Államokba. Nemcsak elméletben, hanem a gyakorlatban is megismerte a hadviselést: az 1964-ben osztályosként végzett tiszt a vietnami háború során két turnust töltött a hadszíntéren. Feladatainak ellátásáért öt Bronz Csillag és egy Ezüst Csillag kitüntetést kapott. Később, a nyolcvanas években a 9. gyalogsági ezrednél, majd a 7. könnyűgyalogsági hadosztálynál töltött be vezetői posztokat, s végül hadosztályparancsnok-helyettesként érte el a katonai pályájának csúcsát. Nevéhez fűződik az 1982-ben elfogadott AirLand Battle-koncepció, amely az agresszív manőverekkel védekező szárazföldi erők és a felvonulási területet mélységében támadó légerő együttműködését határozta meg a támadó haderőkkel szemben. Szerzője volt az amerikai haderő műveleteit szabályozó alapdokumen-

tum 1982-es és 1986-os változatának is. Az 1991-es iraki háború tervezésénél a „jedi lovagoknak” nevezett legfontosabb tervezőtisztek egyike volt. Nyugdíjba vonulása után sem szakadt el hivatásától: külső szakértőként az amerikai hadsereg, a vezérkari főnökök egyesített tanácsa, illetve az egyik legfontosabb amerikai védelmi kutatóintézet, a DARPA számára is dolgozott.

A szintén dandártábornoki rendfokozattal nyugállományba vonult Edmond S. Solymosy nem szakadt el Magyarországtól. Olyannyira nem, hogy 1993-tól, hazánk tiszteletbeli konzuljaként segítette az Egyesült Államokkal kialakult kapcsolataink még szorosabbra fűzését. A daytoni békeszerződés aláírását követően a volt jugoszláv köztársaságok helyzetének stabilizálását, a térségbeli konszolidációt szolgáló fontos diplomáciai tevékenységet folytatott.

A Budapesten született, ejtőernyős- és rangerképzést is kapott katona szintén megjárta Vietnámot. Két küldetést teljesített és teljesítményéért, bátorságáért számos kitüntetés tulajdonosa lett. A háború befejezését követően az Egyesült Államokban és Németországban, különböző parancsnoki beosztásokban

Edmond S. Solymosy

szolgált. Az angol és a magyar nyelv mellett görögül, németül és vietnamiul beszélő tábornoctot legutolsó beosztása Görögországba szólította, itt az amerikai védelmi együttműködési iroda vezetőjeként teljesítette feladatait.

Ted Szakmary dandártábornok édesapja a magyar honvédség tüzérségénél

Ted Szakmary

szolgált, a második világháború keleti frontján, a 2. hadsereg kötelékében harcolt. A világhégés végén, Nürnberg mellett amerikai hadifogságba esett, majd az Egyesült Államokban telepedett le.

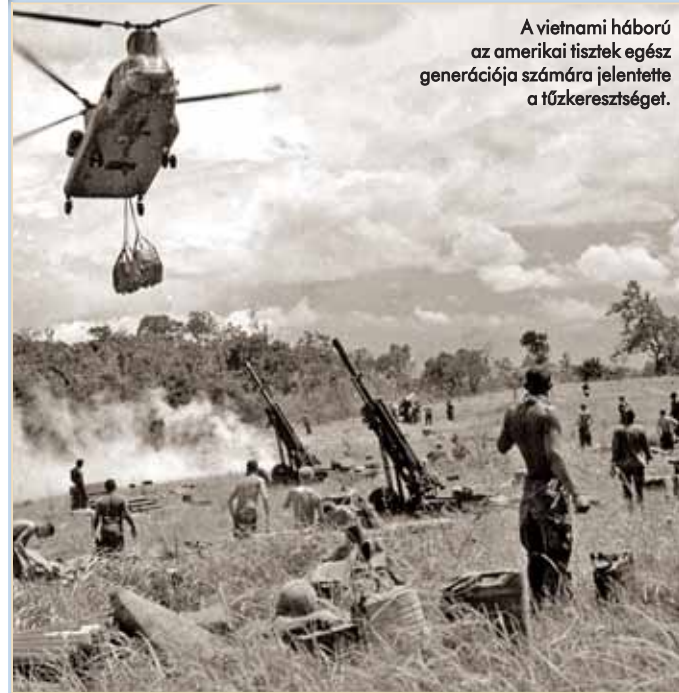
Ted, a fia, az ohiói állami egyetemen végzett, s eközben már tartalékos tiszti képzési programban is részt vett. A frissen végzett hadnagy tiszti beosztását 1969-ben kapta meg. Töretlen karrierje során számos beosztásban szolgált, alezredesként 1991-ben a Sivatagi Vihar hadműveletben is részt vett, vezetése alatt 10 zászlóalj és 36 század tevékenykedett, az ellenséges hadifoglyok fogadását, kezelését, ellátását végezve. A tábornoct ekkor 70 ezer iraki hadifogolyért volt felelős. Munkája közben szoros kapcsolatot tartott a Nemzetközi Vöröskereszt munkatársaival is. A segélyszervezet rangidős ügynöke, Luca Piazia így került előbb szakmai, majd baráti kapcsolatba Ted Szakmary-val s felajánlotta segítségét az 1955-ben, alig nyolcévesen elvesztett édesapa háborús iratainak felkutatásához. A Vöröskereszt nyilvántartásából végül még a hadifogly-papírok másolatai is előkerültek. A 200. katonai rendész zászlóalj parancsnokaként, dandártábornokként nyugdíjba vonuló Ted Szakmary szerint nem volt az véletlen, hogy apa és fia sor-

sa évtizedek múltán éppen a katonaság, a hadifoglyok révén kapcsolódott össze. Az 1947. február 4-én született Robert Rudolph Ivany 34 esztendő katonai pályafutása során mindvégig a páncélos fegyvernem tisztjeként szolgált. A West Point-on végzett és később történelmi doktorátust szerzett tiszt is megjárta Vietnam dzsungelpoklját, ahol számos kitüntetéssel ismerték el katonai és emberi képességeit. Szolgált a Német Szövetségi Köztársaságban, Szaúd-Arábiában és Kuvaitban is. Főként tanácsadással foglalkozott. Gyakran különleges helyzetekben vagy

Robert Rudolph Ivany

A vietnami háború az amerikai tiszték egész generációja számára jelentette a tüzérségszolgálatot.

posztion, 1984–1986 között például az amerikai elnök szárazföldi haderővel foglalkozó tanácsadójaként is helyt kellett állnia. 1990-ben viszont már Magyarországra vezette a katonasors: az első, magas rangú amerikai katonaként segítette hazánk haderejének átalakítását. Hasonló szerepet kapott 1991-ben, a romjaiból újjáéledő Kuvaitban is: 45 szakértővel és 1,2 milliárdos programmal segítettek a haderő oktatási, képzési, logisztikai képességeinek továbbfejlesztését.

Katonai pályafutásának csúcsát Pennsylvania államban érte el. Az amerikai hadsereg legmagasabb szintű oktatási intézményének, a War College-nek három esztendőn keresztül volt a parancsnoka. Robert Rudolph Ivany 2003 októberében, dandártábornoki rendfokozattal vonult nyugállományba.

Vezérünk a bátorság, kísérőnk a szerencse

ÖRÖKSÉG

A rendszerváltás után először a MiG-21-esek, majd a MiG-29-esek örökölték meg a legendás ezred jelvényét. Napjainkban a JAS-39-esek törzsére került fel az immár „csak” NATO-szürke Puma fej.

A KECSKEMÉTI REPÜLŐNAP DÍSZVENDÉGE VOLT A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ LEGENDÁS PUMA EZREDÉNEK KÉT PILÓTÁJA, VITÉZ SZENTIVÁNYI JÁNOS NYUGÁLLOMÁNYÚ ALEZREDES ÉS FRANKÓ ENDRE NYUGÁLLOMÁNYÚ FŐHADNAGY, AKIK SZOLGÁLATUK ELISMERÉSEKÉPPEN ÁTVEHETTÉK A HONVÉDELMI MINISZTER KITÜNTETÉSÉT. ÉRDEMES MEGISMERNI EGYIKÜK, A 93 ÉVES SZENTIVÁNYI „SMINYU” ÉLETÚTJÁT. SZAVAIBÓL KIDERÜL: PILÓTAKÉNT 1938-BAN KEZDTE PÁLYAFUTÁSÁT, MAJD KECSKEMÉTEN SZÁZAD-, SZOLNOKON PEDIG EZREDPARANCSNOK IS VOLT...

Augusztus 22-én írták alá a Magyarországi fegyverkezési egyenjogúságot elismerő egyezményt. Ezzel „de jure” szabad utat kapva léphetett ki korábbi „rejtettségéből” a magyar légierő. A légierő fejlesztéséhez repülőgépekre és képzett pilótákra volt szükség. Az 1000 főre tehető pilótahiány gyors pótlására 1938 elején, nemzetgyűlési határozattal létrehozták a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alapot. Mivel a szükséges létszám kiképzéséhez a hazai feltelek az erőfeszítések ellenére sem bizonyultak elégségesnek (Németország nem vállalt közreműködést, a magyar politikusok jelentős része is ódzkodott ettől), 200 magyar fiatal Olaszország-

ban, Grottagliében képezték ki katonai pilótának. A kormányzó felhívására 4500 fiatal jelentkezett. Augusztus elején behívót kaptam én is. Az adott napon kijelölt 63 jelentkezésből – az orvosi vizsgálatok és a következő napi speciális orvosi vizsga, valamint egy tomatermi „felmérés” után – a bizottság csupán kettőnket tartott alkalmasnak. Október 5-én a kelenföldi pályaúdvartól indult különvonatunk Dél-Olaszországba, a Taranto melletti Grottagliébe. A 200 főből a tervek szerint 90 főt bombázó-, 60 főt vadász-, 50 főt pedig felderítő kiképzésre terveztek. A kiutazó különítmény egy osztályparancsnokságból (élén Czapáry Zoltán őrnagy,

MAGYAR HONVÉD

parancsnokkal) és két kiképző századból állt.

Mivel olasz oktatóink nehezen bolygultak volna a hozzájuk beosztott 10-10 magyar növendék nevével, az ábécé betűivel és 1-től 10-ig meghatározott sorszámmal jelölték meg bennünket. Az azonosító betűt és számot a repülőruhánkon, egy posztóablácskán viseltük. Én a C-8-as, azaz a „csi otto” voltam.

Repülő kiképzésünket a Breda 25 típusú, 220 lóerős motorral rendelkező iskolagéppel kezdtük, amelynek maximális sebessége 220 km/h volt. Aztán eljött a várva várt nap, február 9-e. A csoportból elsőként lettem egyedül repülő!

A másodfokot a Romeo 41 típusú, egy- és kétüléses repülőgéppel csináltuk, amelynek a motorja már 370 lóerős volt. Csodálatosan szépen, kimondottan finom kormánymozdulatokkal lehetett vele repülni. Az első kétkormányos felszállások alapvetően átalakították a repüléshez fűződő viszonyomat: eddig a repülőgépet jól-rosszul, de „csupán csak vezettem”, azonban ettől az időponttól kezdtem úgy érezni, mintha a géptől függetlenül, én magam repülök.

Mivel a Romeo 41 nagyobb teljesítményű repülőgép, mint itthon az Arado 96 volt, a légierő-parancsnokság elismerte e fokozattal a harmadfokú kiképzetszögünket és megkaptuk az „arany sást”.

A kiválasztás során engem a magyar légierőben is rendszeresített CR-30-as és CR-32-es repülőgépre javasoltak pilótának. 1939 végén a kiképzést befejeztem és harmadmagammal útbaindítottak Magyarországra. Börgöndre, Békássy

Börgöndre, ahol az újonnan megalakít-

A nyitott pilótafülkében szükség volt a bőrkabátra és a prêmes gallérra.

Antal főhadnagy vadász századába kerültem, ahol egyhónapos „gázkarátkezésen” kellett részt vennem, mivel az olasz repülőgépeken nem rátoolták, hanem ráhúzták a gázt. Később a szolnoki vadászokhoz, Szabó Mátyás őrnagy CR-32-esekkel felszerelt osztályához helyeztek. 1941. január 1-én vettem hivatalos állományba, hadnagyi rendfokozattal.

A századot 1941-ben kihelyezték a miskolci repülőterre. Itt állomásoztunk, amikor Kassát 1941. június 26-án bombatámadás érte. Bennünket is riasztottak. Berepültünk Kassa légtérébe, ahol heves légvédelmi tüzet kaptunk. Aztán a Hernád felett megláttunk egy, három kétmotoros repülőgépből álló köteléket. Kiss Zoltán – Sunkó –, kötelékünk parancsnoka jelezte, hogy támadni fogunk. Amikor azonban a tűzmenytől távolságára értünk, Sunkó billegtetve leborított, mert a gépek törzsén sárga csík, azaz a német gépeket messziről megkülönböztető jelzés virított...

A vadászoktól később visszakerültem Magyarországra. Börgöndre, ahol az újonnan megalakít-

tott harc kiképző iskola oktatója lettem. Ebből eredően sikerült minden fajta vadász, bombázó és felderítő típust repülnöm és oktatnom. Hozzánk már kiképzett pilóták kerültek, őket kellett „felsőbb fokozat” oktatni. Végül is így sikerült 34 típusra jogosultságot szereznem, és évi 550-580 órányi repült időt gyűjtenem.

1944 tavaszán értesültem arról, hogy Ferihegyen Messerschmitt Me-110-es átképző tanfolyam kezdődik, amely kb. egy hónapig tart. Azt gondoltam, ott a helyem, mivel a Me-109-est már régóta repültem. A hón áhított átképzésre a századparancsnokom elengedett. A befejező gyakorlaton bombát kellett volna dobnom a Hortobágyon. A már elektromos gyújtással beélesített bombától azonban nem tudtam megszabadulni, hiába próbáltam ki minden lehetséges megoldást. Tudtam, hogy az alattomos szörny pedig már „működőképes”, ütődésre bármikor robbanhat. Amikor a kialakult helyzetet rádión jelentettem, azt az utasítást kaptam, hogy fogyasszam ki az üzemanyagot, és ejtőernyővel hagyjam el a repülőgépet. Úgy gondoltam, kár lenne a repülőgépért. Nagyon finoman leszálltam Debrecenben, ahol a tüzserészek elvégezték a hatástalanítást. Kiderült, hogy a bombát az alsó zárólemez deformálódott, ezért nem tudott útnak indulni a bomba.

Márciusban megtudtam, hogy Me-210-es tanfolyam kezdődik Ferihegyen, a Dóczy Loránd hadmérnök alezredes vezetése alatt álló Repülő Kísérleti Intézet keretei között. Sikerült bejutnom. Alig érkeztem el a kiképzés felébe, amikor 1944. április 3-án, a déli órákban megszólaltak a légvédelmi szirénák. Az országot esetenként átrepülő kötelékek megjelenésekor is – mivel a német megszállás következtében háborús célponttá vált az ország – el kellett rendelni a légiriadókat. Most azonban a ferencvárosi rendező-pályaudvar, a Dunai Repülőgépgyár és annak repülőtere volt a célpont. Hallhattuk az erős robbanásokat, később értesültünk az áldozatok és a károk nagyságáról is.

A repülő kiképzést ideiglenesen befejeztük. A légierő felső vezetése összeült, hogy megkeresse a nyilvánvalóan rendszeressé váló, pusztító légítámadások kivédésére, hatásainak mérséklésére rendelkezésre álló erőket szerveztesse, hatékonyabb alkalmazásának lehetőségeit. A magyar légierő vadászrepülőgépei a támadó kötelékekben ve-

Szentiványi János Me-210-esének roncsai. Jelölve a pilótát védő hátrápánél.

pülő gépek számához viszonyítva rendkívül kevésnek bizonyultak, ezért úgy döntöttek, hogy kísérletképpen vadászgépként kell bevetni a rendelkezésre álló Me-210-es rombolókat is.

1944. április 13-án nagyon nyomott hangulatban köszöntött ránk. Repülés nem volt, a nap melegen sütött, a felhőtlen égbolt előrevetítette egy légitámadás lehetőségét. 11.30-kor vészjóslóan szólalt meg a légvédelmi szirénák. Két perc múlva már repült is az ég felé az azonnali startot jelentő piros rakéta. Motorindítás és start. Mögöttem Soltész Bertalan szakaszvezető, rádiós-lövész. Együtt vagyunk, mind a 12 gép, és repülünk a Balaton fölél. A Csepel-sziget felett tüzet nyit ránk saját légvédelmi tüzérégiünk. Elértük a Balatont, ellenség sehol. Parancsot kapunk, amely szerint irány Győr! Már messziről látszott a fekete füstfelhő, ami azt jelentette, hogy elkéstünk. Újabb parancs: irány Budapest! Mire elértük a főváros légerét, már javában tombolt a légi háború. Mindenütt égig érő füstoszlopok. A levegő tele légvédelmi pamacsokkal és az egymásra tüzelő gépek nyomjelző lövedékeinek csikjaival. Kitélekünk az erős légvédelmi tűz miatt szétszóródott. Géppárokra szakadva igyekeztünk magunkat kivonni a hatásosnak látszó elhárító tűzből. Közvetlen szemtanúja voltam, amint egy égő négymotoros a fél szárnyát elveszítve pörgött lefelé. A tűzfőny személyzetből egy páran már ejtőernyőn himbálóztak, égett néhányuk ejtőernyő-kupolája és ruhazata is. Még 5-6 percnyi pokoli kín, majd az egyre fogyó kupolaselyem...! Megrázó élmény volt! A géppár-parancsnokom „Bob”, Boskovits Sándor százados, erőteljes leborítással meredek zuhanásba vitte gépet, én pedig követtem őt. 7000 méteren kezdtük a zuhanást, zuhanófelek alkalmazása nélkül. A sebességmérő mutatója a határolón felütközött. Azi vár-

leált a bal motor is. „Térdre, imáhozl!” Egy teniszpálya nagyságú szabad terület sem volt. Közben a sebességem útemesen fogyott. Mielőtt teljesen kormányozhatatlan lett volna, az égő gépet kb. 250 km/h sebességgel benyomtam a fák közé. A következő másodpercben elvesztettem az eszméletem. Azt csak mások elbeszéléséből tudom, hogy utcát vágtam a gyümölcsösben. Mivel a vadászok továbbra is tűz alatt tartották a már szétlőtt gépet, Berci súlyos sebessülten is megszervezte a kimentésemet. Nagy szerencse volt, hogy Berci – bár több sebből vérezve, nem tudatosan cselekedve – a földet érés előtt hátrahúzta a kabintetőt, így ki tudott szabadulni az ülésből. Az én ülésém környéke annyira összeroncsolódott, hogy nem tudta kinyitni a tetőt. Integetve hívta segítségül a nem messze dolgozó embereket. Közben az ellenséges gépek végiglőtték az égő roncsot. Én nem kaptam találatot. Kiszabadításom után percekben belül felrobbant a roncsalmaz, de megmenekültünk. Végül bevonszoltak egy köze-

lám, hogy a 900-as számjegyet elhagyva, mikor csavarodik le a szárny. Azután 1000 méteren minden rendeződött, a gép mindent kibírt.

Kis idő elteltével a „Szikla” irányítóközpont jelentkezett a rádióban: „Összes magyar vadász, figyelem! Gyülekezés Csepel-sziget déli csücskénél, 2000 m-en!” Amint közelebb kerültünk, észrevettem az egyik köröző gép kontúrját. Kétmotoros, dupla törzsű! Lightningek! Lehetnek vagy nyolcan-tízen. Nyomom a rádiógombot: „Bob vigyázz, előttünk amerikai vadászok!” „Hol... hol... nem látom!” Az egyik közülük meredeken felhúz, felénk fordul. „Igen, látom őket, gyere, próbáljunk meglógni!” Engem valószínűleg nem vettek észre, csak Bob gépét. Teljes gázt adva igyekeztem Bob segítségére. Hiába fordultam rá a gépét támadóra, már engemet is „szegecselték” rendszeren. Szünet nélkül dolgozott Soltész Berci ikergéppuskája is. A 210-es nem egy fordulékony vadászgép. Az első rácsapást követően Bob gépe kigyulladt és meredek szögben fordult a föld felé. Az égő géppel, behűzött futóval leszállt. Rádiós-lövésze még a levegőben megunkat kívonni a hatásosnak látszó elhárító tűzből. Közvetlen szemtanúja voltam, amint egy égő négymotoros a fél szárnyát elveszítve pörgött lefelé. A tűzfőny személyzetből egy páran már ejtőernyőn himbálóztak, égett néhányuk ejtőernyő-kupolája és ruhazata is. Még 5-6 percnyi pokoli kín, majd az egyre fogyó kupolaselyem...! Megrázó élmény volt! A géppár-parancsnokom „Bob”, Boskovits Sándor százados, erőteljes leborítással meredek zuhanásba vitte gépet, én pedig követtem őt. 7000 méteren kezdtük a zuhanást, zuhanófelek alkalmazása nélkül. A sebességmérő mutatója a határolón felütközött. Azi vár-

Esküvő - Steyr, 1945. április 27.

Először 1990-ben hívták meg a pápai ezred hajózója a veterán pilótákat a kenyeri füves repülőtéren kitépülésükre – és természetesen a múltidéző bagolyvas vacsorára.

Kecskeméti századparancsnokként, 1950-ben.

li csőszkunyóba, és megpróbálták segítséget szerezni az elszállításunkhoz. Jó delután volt már, amikor bekerültünk a budapesti Verebély Sebészeti Klinikára, ahol engem „félretettek”, mert alig pisilálok már bennem az élet. Harmadnapra tértem magamhoz. Az édesanyám ott volt mellettem, szinte minden nap. A súlyos sérülésemet, koponyaalapi törésemet az a páncélüveg okozta, amelybe a kényszerleszállásnál bevágtam a fejem.

A felépülésem nem volt zavartalan. Mindennap bevetésre akartam menni, és nagy zúrt csapatam, mivel a tervem megvalósításában mindig megakadályozták. Négy hét múlva hagyhattam el a kórházat, majd hat hónap egészségügyi szabadságot kaptam. Annak leteltével Dunaalmán, az oda kitepült

Repülő Orvosi Vizsgáló Intézetből megkaptam az 1/A orvosi minősítést és bevonultam veszprémbé, a Puma vadászrepülő ezredhez, Kovács „Juszuf” őrnagy osztályába, vadászrepülőgépvezetőnek, Me-109 G típusú repülőgépre. Bevetésre már nem engedtek, de rengeteget repültem. Az én feladatomból a javított gépek berepülése, a futárszolgálat, a gépek átrepülése különböző helyekre.

Ahogy a háború közelebb került hozzánk, úgy szorultunk nyugat felé. Grószpeterdorfi, Raffelding és Efferding, ezek voltak az én nevezetesebb állomásaim. Amikor már szétetek a katonai szervezetek, elhatároztam, hogy megkeresem a menyasszonyom. Szerencsén meg is találtam. A szükséges engedély birtokában megnőttem. 1946. október 5-én jöttünk haza, ekkor már hét hónapos volt a fiam.

A józsefvárosi pályaudvaron fűrészgép mellett, adagolóként dolgoztam reggel hatórt este hatig. Ez nagyon komoly, nehéz fizikai munka volt. Közben találok egy barátommal, Jablonszky Elemér főhadnaggal, akivel éveken keresztül Börgöndön repültünk. Éppen egy fémcsiszolóval volt segéd munkás, de mivel én gépkocsivezető állást kaptam Somló ékszerésznél, ő ment a helyemre.

1948-ban hírt vettem, hogy jelentkezni lehet a légierőbe. Szekeres Miska barátommal jelentkezünk is. Április 1-jén behívtak. Át kellett eszünk egy politikai, világnézetű – átnevelő? – tanfolyamon. Összefutottam Tóth Drumival és Szűcs Csabával, akik a korábbi tan-

folyam résztvevői voltak. Azt kérdeztek tőlem, sokat szoltam-e hozzá? Mondtam, hogy eddig csak hallgattam. Aztán felvilágosítottak, hogy itt az aktivitás a döntő szempont, ha be akarok kerülni, pótoljam a mulasztottakat. Beindítottam magam. A repülést mindent! Csak két nap volt hátra. A kezem állandóan a levegőben volt. Csak el kellett kezdenem és engem dicserve folytatta az előadó a kérdést vagy a véleményemet.

Sikerült bejutnom; Mátyásföldre kerültem oktatónak, majd a később megalkult kecskeméti 41. vezéres repülőezred 2. vadászazadának parancsnoka lettem. A 41-es ezred leszerzése után Szolnokra helyeztek és ki neveztek a Kilián György Repülő Hajózó Tiszti Iskola vadászrepülő ezrednek parancsnokává.

1951-ben megfagytott körülöttünk a levegő. Két műszaki tiszthelyettes, Szélig és Polácsik, egy Jak-11-essel diszsidáltak. Jött egy bizottság és közölték velünk, hogy a honvédelmi miniszter azonnali hatállyal tartalékállományba helyezett bennünket, nem tart igényt a további szolgálatainkra. Azonnal el kellett hagynunk a helyőrséget.

Az ÉPFU alkalmazott tehergépkocsi vezetőként. Innen továbbléptem a Miskolci Közlekedési Vállalathoz, autóbusz vezetőnek. Még a forradalom kitörése előtt áthelyeztek az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóságához, ahol 15 éven keresztül dolgoztam geodétaként. 1971. január 1-jén kerültem a légügyi hatóságához, ahol a repüléshez számomra elfogadható közelében dolgoztam nyugállományba helyezésemig.

Nélkülözés szülte receptek

Ács Imre és tanítványai a nyári szünetben a kecskeméti Wojtyła Közösségi Házban étkező rászorulóknak és hajléktalanoknak főztek.

JÓL KIFŐZTÉK (2.)

AZ ÉVEKIG VAGY AKÁR ÉVTIZEDEKIG TARTÓ HÁBORÚK IDEJÉN A KATONÁK ÉS AZ OTTHON MARADOTTAK SOK ESETBEN CSAK SAJÁT LELEMÉNYESSÉGÜKRE SZÁMÍTHATTAK; HA A SZÜKSÉG ÚGY HOZTA, AZ ÉLETBEN MARADÁSHOZ A „NINCSBŐL” IS FŐZNI KELLETT VALAMIT. KATONAELŐDEINK TALÁLÉKONYSÁGÁNAK BIZONYÍTÉKA PÉLDÁUL AZ ÜST, A BOGRÁCS FELTALÁLÁSA, A MAJONÉZ ÉS A SZALONTÜDŐ RECEPTJE IS.

Az éhes katonák, rossz katonák, így érthető, hogy a háborúk során minden nemzet fontos feladatának tekintette katonáinak étellemezését. A rendelkezésre álló nyersanyagok azonban a harcok elhúzódnásával fokozatosan elfogytak, az utánpótlásuk egyik lehetősége a rekvirálás volt.

– Ismert például, hogy a törökök már eleve a „helyszíni beszerzésre” építették seregük ellátását, ami a gyakorlatban a magyar tanyák kifosztását jelentette – utal a százötven éves megszállására Ács Imre, a kecskeméti Széchenyi István Idegenforgalmi, Vendéglátóipari Szakképző Iskola és Kollégium gasztronómia tanára. – Ennek a harcok során aztán napjaink étkezési szokásait is alapvetően meg-

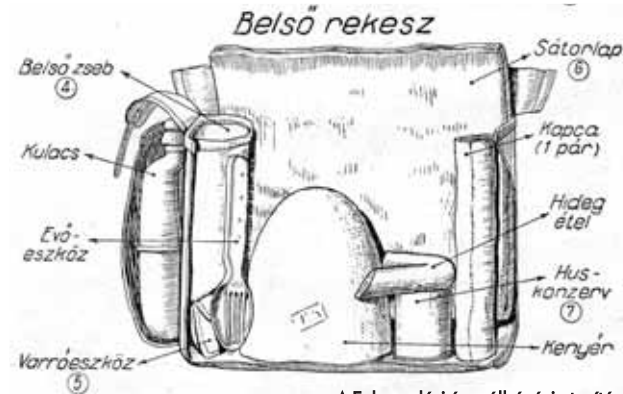
határozó gasztronómiai következményei lettek: rákényszerültünk például a disznóhús fogyasztására. A parasztok ugyanis észrevették, hogy miközben a birkákat, kecskéket, marhákat, szárnyasokat mind elviszik a törökök, addig a sertés-olajnak még a közelébe sem mennek – a vallásuk tiltotta ugyanis az általuk tisztátalannak tekintett állat húsának fogyasztását. A megoldás kézenfekvő volt: disznókat kell tartani. A törökök előtt őseink elsősorban birkából készült ételleket fogyasztottak, azóta viszont már nem hiányozhat az éttermek kínálatából sem például a sertéssült.

Míg a megszállt területeken lakók a fosztogatásoktól szenvedtek, addig az otthon maradtaknak meg kellett tanul-

niuk kijönni fejadagokból, együtt élni a jegyrendszerrel és a kötelező beszolgáltatással.

– A legnagyobb gondot a nyersanyagok beszerzése okozta. Főzőskor nem az ebéd ízetlensége volt az elsődleges cél, hanem az, hogy viszonylag jóllakjon a család – folytatja Ács Imre. – Kénytelenségből a háziasszonyok olyan ételleket is kitaláltak, amelyekre korábban gondolni sem mertek. Leleményességük viszont fényesen bizonyítja, hogy a nélkülözés szülte receptjeik közül sokat megtalálhatunk a háborúk utáni szakácskönyvekben is. Megszerettük, megszoktuk ezeket az ételleket, annak ellenére, hogy úgynevezett másodlagos vagy harmadlagos alapanyagokból készülték.

Ilyen „nem elsődleges” étel például a csalánleves, a tejleves, a töklevés, a rántott leves, a köménymagos leves, a hánymaleves és a májgaluskaleves. A pacal is kényszerből került az asztalra, a levágott marhák gyomrát ugyanis korábban a legtöbb helyen kidobták, mert a redőzöttsége miatt nagyon nehéz volt megtisztítani. Viszont a háziasszonyok rájöttek, hogy egy alapos mosással és előfőzéssel fogyaszthatóvá lehet tenni, kellemtelen szagát pedig sok hagymával, babérlevéllel és sóval semlegesíteni. Ebből a megtisztított marhagyomorból aztán lehetett levest főzni, tenyérnyi darabokra vágva kirántani, megsütni vagy különféle ragukat készíteni belőle. A pacalból készült ételtek közül a legismertebb a mai napig is közkedvelt pörkölt, amit nagyanyaink a békeidőkben szintén alig fogyasztott velővel, sertéskörömmel és erdőben szedett gombákkal próbáltak ízletesebbé tenni. A velős, a gombás és a körmös, csülkös pacal ma is közkedvelt étel, az alapanyagát pedig a nagy húsfeldolgozók már vegyi úton is tisztítják. Ugyancsak a kényszerfogyasztású nyersanyagok sorá-

A felszerelési és mállhászati utasítás ábrája a kenyérszak szabályszerű mállhászáról.

ba tartoznak a különféle belsőségek is. – A szalontüdő receptjét a leendő szakácsoknak még mindig tanítjuk – teszi hozzá szakértőnk – pedig az elkészítési módját az első világháború idején találták ki. Ez egy pikáns ízű, szaftos étel, amely a sertés tüdejéből, lépéből és szívéből készül. Az előfőzés után csikokra vágott belsőségeket boros, mustáros, babérleves lében kell megfőzni, zsemlegombóc illik hozzá. A két háború közötti békeidőkben a kockás abroszos, kis éttermek kedvenc és olcsó étele volt, ma pedig a reneszánszát éli, egyre több budai kisvendéglő étlapján is szerepel. Olyan helyeken, ahol a flancos nevű, dekoratív,

de inkább a szemnek, mint a gyomornak készült étel helyett inkább laktató menüt kínálnak.

Valószínűleg kevesen gondolták volna, hogy a közkedvelt majonéz is állítólag a hadseregnek köszönhető – pontosabban az egyik Richelieu szakácsának. Pedig...

– A herceg serege 1757-ben a spanyol Minorca szigetén, Mahon város mellett fényes győzelmet aratott. Katonáinak pihenőt rendelt el, a szakácsának pedig megparancsolta, hogy a győzelem tiszteletére olyan ételt készítsenek, amelyet eddig még sosem evett. Ezt a máig közkedvelt finomságot aztán a győzelem emlékére nevezte el „mahonnaise”-nek, ami később egy véletlen nyomtatásbeli hiba miatt mayonnaise-re módosult.

Katonaelődeinknek azonban nemcsak kedvenc ételleink receptjeit köszönhetjük, de sok esetben a főzéshez, sütéshez használt konyhai eszközeinket is.

– Az üst, a bogrács például egyértelműen ősrégi, „hadipari fejlesztés” eredménye – folytatja Ács Imre. – Ugyanis amikor a katonák egyik legfontosabb védekező eszköze a pajzs volt, esténként a tábornok lángjánál, kardjukra, lándzsájukra tűzre e fölött sütogettek az elejtett állatokat, hogy a lángok ne égessék széné a húst. A zsír belecspöngött e sütoalkalmatosság homorú részébe, a bele-mártott hús pedig nagyon ízetes volt. A fegyverkovácsok később egyre homorúbb és homorúbb, kör alakú vaslemezeket készítettek, a könnyebb mozgás érdekében füleket is szereltek rájuk. Ezek voltak a mostani főzőüstjeink elődei, ezek kisebb példányai a bográcsok.

CSERKÉSZLILIAM

Tisztaság testben és lélekben...

MA IS ÖRÖKÉRVÉNYŰ ÉRTÉKEKRE ÉPÜL A CSERKÉSZMOZGALOM. HAZÁNKBAN IS. A MAGYARORSZÁGI SZERVEZET MOST ÜLI CENTENÁRIUMÁT. CÉLJA NEM VÁLTOZOTT: A KÖZÖSSÉGÉRT A KÖZÖSSÉGBEN JÓT TENNI...

A cserkészet alapelveinek kidolgozója Lord Robert Stephenson Smyth Baden-Powell of Gilwell, a 13-as huszárból tábornokká emelkedett, rendkívül népszerű Bi-Pi érdekes történetek formájában foglalta könyvbe tapasztalatait Cserkészet fiúknak (Scouting for Boys) címmel. A művet 1910-ben a nagybecskereki főgimnázium értesítője nyomán, a Torontál nevű napilapban, Králik László tanár tette ismertté. Ezt követően nyomban szábra szökött a magyarországi cserkészet szervezete Csáktornayától Munkácsig, Pozsonytól Brassóig. 1912-ben már megalakult a Magyar Cserkészszövetség, s hamarosan életre hívták a Magyar Országos Cserkész-Országos Szövetség néven egyesült.

A magyar cserkészetet a két világháború között élte fénykorát. Ez sokban kö-

szönhető annak, hogy 1922-ben gróf Teleki Pál földrajztudós került a szövetség élére. Ő volt az első magyar főcserkész, aki később tiszteletbeli főcserkészként tett meg mindent a szervezet és tagsága érdekében. A magyar cserkészek Teleki munkásságának köszönhetően 1924-ben már eljuthattak a II. világdzsemborira, azaz világtalálkozóra. 1926-ban létrejött a Magyar Leánycserkész Szövetség, két év múlva (Parádon) a Leánycserkész Világszövetség, amelynek éppúgy alapítói közé tartozunk, mint a Cserkészmozgalom Világszervezetének. 1927-ben megnyílt a Hárshgyi Cserkészpark, az Újpesti Központi Víztelep és a Cserkészmozgalom Világszervezet. A cserkészet népszerűsége ugrásszerű növekedett, ennek eredményeként a mozgalomban aktívan részt vevők száma 1933-ban már megközelítette a 40 ezer főt.

Mindenek háttérét az 1920-at, a trianoni békediktátumot követő viszonylag gyors talpra állás, fejlődés biztosította. Az úgynevezett népi diplomáciát művelt cserkészszövetség hazai helyzetét jelentősen befolyásolta a tevékenységüket támogató kiemelkedő kultuszminiszter, gróf Klebelsberg Kuno, aki a szövetség országos közgyűlésén kijelentette: „Az elmúlt 15 év legnagyobb pedagógiai mozgalma a cserkészet... örvendtek, hogy nagy fontosságot tulajdonít a test- és jellemnevelésnek”.

Szólnunk kell arról is, hogy az 1920-as években és azt követően is megannyi ifjúsági intézmény és szervezet született. Közülük legfontosabbá a cserkészszövetség és a világon elsőként bevezetett, 1921-es testnevelési törvény által felállított leventemozgalom vált. Az előbbi politikizálástól mentes, önkéntes, ön-

fenntartó, nyitott, szabadidős, játékos közösségépítő közegként, az utóbbi pedig politikai, katonai felkészítő jellegű, államilag támogatott szervezetként toborozta tagjait. A két, egymással természetes módon versengő szervezetet egyébként létrejöttük óta akarták befolyásuk alá vonni a különböző politikai erők, pártok; ez jelentősen befolyásolta megítélésüket, elismertségüket.

A cserkészmozgalom mindenesetre sikeres maradt. Mi sem jelzi ezt jobban, mint az, hogy Magyarországon Gödöllőn, a királyi kastélyban kerülhetett sor a 4. Cserkész - Csodaszarvas - Világtalálkozóra 1933. augusztus 2. és 20. között. A rendezvényre, amelyet Teleki Pál tiszteletbeli főcserkészként szervezett és irányított, 46 ország mintegy 30 000 cserkésze jött el, a résztvevők fele magyar volt.

A tábor jelvényéről, a magyar mitológiából ismeretes csodaszarvasról a cserkészmozgalom alapítója, a már említett Bi-Pi így szökött búcsúbeszédében: „Mindegyiktek hordja a magyar fehér csodaszarvas jelvényét. Kivánságom, hogy őrizzék e jelet és emlékeztek arra, mikor elmentek innen. Az ősmagyarok követték a csodaszarvasot s ez a boldogság ösvényére vezette őket. A fehér sarvaszt a cserkészjellem szimbólumának tekinthetjük. Ez vezet benneteket szembenézve új kalandokkal, melyekre a cserkészetet céljainak követése közben akadtok.”

Nos, az 1938-ra már 50 ezer tagot számláló szövetség működési feltételei Teleki Pál miniszterelnök 1941-ben bekövetkezett tragikus halála, illetve a második világhétség okozta változások nyomán feltartóztatatlannal módosultak. Megszűnt a szövetség viszonylagos védettsége a kormányzói támogatás ellenére, a fennmaradáshoz azonban nagy segítségükre volt a Sztrilich Pál, Velösy Béla nevével fémjelzett Magyar Cserkész című újság, de legfőképpen a cserkészszövetség belső ereje.

A vízicserkészeknek a mosogatásban is bizonyítaniuk kellett rátermettségüket.

Háborús időkről szólván, hazánkban is megkezdődött a szövetség kémlelten üldözése, majd felszámolása. Moszkvai távvezérléssel tünettek el az Istennek, hazának és emberársaknak tartozó kötelezettségek teljesítésének minden lehetőségét. E folyamat részeként erősítették meg az úttörőszövetséget a Cserkész-Úttörő Összekötő Bizottság létrehozásának 1947. októberi kierősökölésével. Mindez egy 1948. júniusi határozathoz vezetett: „a Magyar Cserkészfiúk Szövetsége beolvad az Úttörő Mozgalomba”.

A cserkészetet 1948 után a legelszántabbak titokban vitték tovább. A leginkább fenyegetettek emigrációba kényszerültek. Közöttük is kisbarnaki Farkas Ferenc és Bodnár Gábor, akiknek nagy szerepük volt abban, hogy ha óriási áldozatok árán is, de megszervezték a külföldi magyar cserkészetet – először Hontalan Sasok, később Teleki Pál Csernai Jelleget sem mellőző cserkészszövetség néven. A szervezet ez idő szerint a világ négy földrészének 11 országában, öt cserkészkerületben hetven cserkészcsapattal és 4500 taggal működik.

Itthon az 1948–1988 közötti időszak a „rejtés”, vagy más, a mozgalomban jártasak számára ismert megnevezéssel, a „katakombacserkészet” korszaka volt. Miközben a cserkész szót büntetlenül ki sem lehetett ejteni, 1965-ben egy országos rendezvény csak azért nem tudtak „felszámolni”, mert az alkalomra

kezdeti bizakodás közepette persze aligha sejtették, hogy a szovjet érdekszférába kényszerített más országokhoz hason-

demonstrációval felérő zene-művet komponáló Kodály Zoltán személyesen is megjelent a keszthelyi helyszínen. 1966 augusztusában azonban koncepciók perben ítélték el a szervezőket, Horváth Nándort és társait.

A rendszerváltás segítette elő a magyarországi cserkészmozgalom újjáéledését. Első társadalmi szervezetként 1989. február 11-én ismét megalakult a Magyar Cserkészszövetség, amelyet napjainkban méltán nevezhetünk a gyermekek, az ifjúság első számú mozgalmának. Tegyük hozzá, hogy a határon túli magyar cserkészeket az anyaországiakkal a Magyar Cserkészszövetségek Fóruma köti össze. A kezdeti lelkesedést követően a 2006-os tisztújít

A gödöllői világtalálkozó nagytábor.

tó közgyűlés hozott változást, új elnökséget, tagjaival új szellemiséget... A szövetség ma ismét emelkedő ívű pályán halad. Ennek legújabb fejleménye: idén a kormány támogatást is magában foglaló együttműködési megállapodást írt alá a Magyar Cserkész-

Az 1933-as világtalálkozón részt vett Bi-Pi is, jobbra.

szövetséggel. Ez a jelentős lépés jelzi – Buday Barnabást, a Magyar Cserkészszövetség országos elnökét idézve –, hogy nem mondtak le róluk. Feladatokat is kaptak: tíz év alatt meg kell duplázniuk taglétszámukat. Ehhez a cserkészszövetség kiforrott koncepciója, programja, kellő tapasztalata s a Kárpát-medence magyarságának közege mellett anyagi alap szükségeltetik. Az 1948 előtti, a Rákosi-rendszer által (szervezeti modellel) elorozott vagyion mai számokban mintegy 90 milliárd forintot tesz ki. A visszaszerzés esélyei közt kell említeni, hogy az Országgyűlés döntése alapján vehetik majd birtokba a cserkészszövetség megújítóját jelentő nagykovácsi Tisza-Teleki-kastélyt.

JÓT TENNI A KÖZÖSSÉGÉRT...

A magyarországi cserkészek mozgalmasságának legújabb jeleként tíznapos nyári nemzeti nagytábor rendeztek a Magyar Honvédség őcsai kiképzőbázisán. A Magyar Cserkészszövetség centenáriuma emlékező tábor hat országból csaknem négyezer külföldi és magyar résztvevője előtt tartott ünnepi megnyitójában Hende Csaba honvédelmi miniszter hangsúlyozta: száz év próbátételei ellenére a cserkészek célja most is ugyanaz: a közösségért, a közösségben jól tenni. A tárcavezető külön üdvözölte a határon túli cserkészeket,

akik „hegyeket mozgató” elkötelezettséggel őrzik összetartozásukat, fogják össze a nemzedékeket. Hende Csaba nyomatékosította: a cserkészek „derék magyar emberekké” válása közzel, ezért őket a Magyar Honvédség tárt karokkal várja programjain, illetve soraiiban. Az eseményen a miniszter és Buday Barnabás, a Magyar Cserkészszövetség elnöke együttműködési keret-megállapodást írt alá.

A MAGYAR REPÜLŐ- ÉS ŪRORVOSTAN TÖRTÉNETE

A tűz megőrzése, a kerék felfedezése, az építészeti csodák, a nagy felfedezések kiemelkedő állomásaihoz mérhető annak az ősi vágyának megvalósulása, hogy az ember a magasba emelkedhessen. Nemes szándékról tanúskodik, hogy az elmúlt két évszázadnyi idő alatt a katonaegészségügy alapjait megteremtő, folyamatos fejlesztő munkát végző „zászlóvivőknek és névtelen robotosoknak” állítanak emléket a szerzők, méghozzá nagy szakértelemmel, belülről látva, látva, hiszen közjük tartozva maguk is tevékeny résztvevői, alakítói voltak a magyar katonaegészségügynek, repülő- és űrorvosi fejlődésnek. Jól érzékeltek a felelősségteljes munka különleges dimenzióit, valamint azt, hogy e hősiesség sikeres véghezvitelére egyedül még a nagyhatalmak sem voltak képesek. E történelmi feladatban mi, magyarok is tevékeny részt vállaltunk.

Dr. Szabó Miklós nyugállományú altábornagy, akadémikus hadtörténetész előszavában e gondolatok jegyében ajánlja a kedves olvasó figyelmébe „A magyar repülő- és űrorvostan története” címmel megjelent könyvet. A dr. Remes Péter nyugállományú orvos ezredes, dr. Grósz Andor nyugállományú orvos dandártábornok és dr. Szabó József nyugállományú vezérőrnagy szerzőhármas kötetű könyvespolcunk különlegességei közé kívánkozik, mivel kaput nyit egy speciális szakterület történetének megismeréséhez. Épp úgy áttekintést ad a magyar katonai repülés történetéről, mint a magyar repülőorvostan kialakulásának, a magyar repülő- és űrorvostan meg-megújulásainak, az első magyar űrhajós kiválasztásának évtizedéről.

A könyvben olvasható háttér-információk árnyalják, teljessé teszik a történeti tablót. Eddig kevésbé tudott tényeket, világra szóló, a mindenkor repüléssel összefüggő magyar katonaeorvosi, repülő- és űrorvosi tudományos eredményeket ismerhetünk meg. Azt például, hogy Hőgyes Endre professzor elsőként végzett halláserősség-mérés Kolozsvárott, audiometere előhírnöke volt Békésy György vizsgálatainak, akiknek ezért Nobel-díjat ítéltek oda. Olvashatunk mindezek mellett arról is, hogy a szintén Nobel-díjas Bárány Ró-

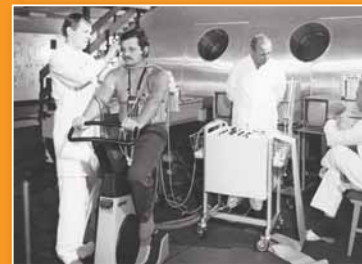

bert írta le elsőként a belső fülben található egyensúlyérző szerv (a három félkörös ívjárat) működését és találta fel az egyensúlyozószerv vizsgálatára szolgáló forgószéket, amit ma is használnak. A könyv szól a nagyszebeni Hermann Oberthról, aki az űrkutatásban vált világhírűvé, Merényi Scholtz Gusztávról, a magyar repülőorvostan elméleti megalapozójáról. Hosszú a névsor, de nem feledkezhetünk meg Farkas Bertalan és Magyarai Béla űrhajósainkról sem, akiknek kiválasztása, magyarországi és Szovjetunióbeli terheléssel, klinikai és fiziológiai vizsgálata, csillagvárosi felkészítése szintén rendhagyó és kevésbé ismert történet.

A könyvből megtudhatjuk azt is, hogy például mi az a TBK-70 típusú (pilóták vizsgálatára kifejlesztett) barokammera, mit is jelent az, ha ezt az orvosi berendezést próbátételeknek vetik alá, avagy a pilóták berepülnek. Olvassuk csak! „A korán reggel elkezdett felszállások hevében a sokadik expozíció dekompresziós vizsgálat alatt senki nem vette észre, hogy viharfelhők gyülekeztek a

ROVKI felett. Az épületet szabályszerű villámcsapás érte. Ritkán csak a ménkű a ROVKI-ba, de akkor belesapott. Element az áram, a vákuumszelepek azonnal lezártak, megszűnt a rádió-összeköttetés. A barokammera személyzete azonban jelesre vizsgázott... A barokammera-berepülési naplóban pedig ki lehetett pipálni az Eljárás gyakorlása áramkimaradás esetén című fejezetet.”

Ilyen és hasonló érdekességek, az orvostudomány és speciális területen tevékenykedő híres tudósok, szakmájuk kiválóságainak megismerése teszi teljessé e kötet olvasását.

Hazámat szolgálom

Magyarország köztársasági elnöke – a honvédelmi miniszter előterjesztésére, állami ünnepünk, augusztus 20-a alkalmából – beosztásában végzett kiemelkedő munkája elismeréseként kinttette a **Magyar Érdemrend lovagkeresztje polgári tagozatával** Szelekovszky Ernőt; a **Magyar Érdemrend lovagkeresztje katonai tagozatával** Nagy Zoltán nyugalmazott ezredest, a honvédség érdekében végzett eredményes szolgálatteljesítése elismeréseként Nyers József ezredest; a **Magyar Ezüst Érdemkereszt katonai tagozatával** Gavlik Péter alezredest.

Magyarország honvédelmi minisztere – állami ünnepünk, augusztus 20-a alkalmából – előljáró parancsnokai javaslatára, beosztásában huzamos időn át végzett kiemelkedő tevékenysége, valamint szakmai érdemei elismeréséül adományozta a **Babérkoszorúval Ékesített Szolgálati Érdemjelet** Fucsku Sándor vezérőrnagynak, dr. habil. Horváth Attila alezredestnek, Ocskay István alezredestnek és Pelczéder Gyula József alezredestnek;

a **Szolgálati Érdemjel arany fokozatát** Blazsán János ezredestnek, Kovács Gyula ezredestnek, Oláh Emil Endre alezredestnek, dr. Szabó Sándor András alezredestnek, Margitai Tamás őrnagynak, Törőcsik Zoltánné törzsszázlósának és Mészáros Attila zászlósának;

a **Szolgálati Érdemjel ezüst fokozatát** Czill István alezredestnek, Szalai Tibor alezredestnek, Dániel Richárd őrnagynak, Jely Gusztáv őrnagynak, dr. Páll-Orosz Piroksa őrnagynak, Bodó Szabolcs századosnak, Hidvégi Ida századosnak, Nagy Attila századosnak, dr. Paszler Noémi századosnak és Molnár László zászlósának;

a **Szolgálati Érdemjel bronz fokozatát** Csányi Henrik őrnagynak, Gergely István őrnagynak, Kárándi Zsolt őrnagynak, Király János őrnagynak, Patkó Tibor őrnagynak, Péter Edina őrnagynak, Bart-

ha Ágnes Zsuzsanna századosnak, Darabont Dezső Gyula századosnak, Halicskuné Lukács Angéla századosnak, Kabács Imre századosnak, Márta Tibor századosnak, Molnár Norbert László századosnak, Tóth András századosnak, Tóth Gábor századosnak, dr. Nyíri Klára főhadnagynak, Bezenyi Tamás Sándor törzsszázlósának, Tráj Katalin törzsszázlósának, Dobos László zászlósának, Móczsa György Zsolt zászlósának, Bartók Gergely főtörzsmesternek, Kollár Ernő Zoltán főtörzsmesternek, Nyakacska Zoltán főtörzsmesternek és Szék Péter főtörzsmesternek;

a **Honvédelemért Kítettető Cím I. osztályát** dr. Horváth László közalkalmazottnak;

a **Honvédelemért Kítettető Cím II. osztályát** Lépné dr. Balogh Krisztina kormánytisztviselőnek, Bujákiné Szász Zsuzsanna Éva közalkalmazottnak, Kiss Erika közalkalmazottnak és Szabó Ferencné közalkalmazottnak;

a **Honvédelemért Kítettető Cím III. osztályát** Bozsik Rafael közalkalmazottnak, Cseh Margit közalkalmazottnak, dr. Balázs Krisztina közalkalmazottnak, Gergely Istvánné közalkalmazottnak, Gyarmati Sándorné közalkalmazottnak, Héninger József közalkalmazottnak, Ilesik József Tibor közalkalmazottnak, Jakusch Gabriella Zsófia közalkalmazottnak, Kabácsy Terézia Mihajlovna közalkalmazottnak, Soltesz Györgyné közalkalmazottnak és Szilágyi Anna közalkalmazottnak.

Elment a kiváló katonafotós

Ez év augusztusában, 83 éves korában örökre elment a kiváló katonafotós, Kutas Rudolf nyugállományú őrnagy.

„Szerelmem, a fotózás tizenkét éves koromban kezdődött, amikor édesanyámtól egy «box» kamerát kaptam” – írta a pályakezdetéről az önéletrajzában Kutas Rudolf. Húszéves korában a Kossuth Lajos nevét viselő tisztképző intézetbe került, majd fiatal tisztként az Országos Légierő Parancsnokság csapatújságjánál kapott beosztást. 1958-ban lett a Néphadsereg újságírója, fotósa és a Zrínyi Katonai Kiadó kiadványainak illusztrátora. Fotóriporter munkássága során nemcsak „A mi hadseregünk” című kiadványokban jelentek meg színvonalas fotói, hanem az „Út a Kozmoszban” címűben is, amely Farkas Bertalan úrutazását idézte fel. Mint képzett katonafotós, számos díjat kapott és munkásságára felfigyeltek a Magyar Fotóművész Szövetségben is, amelynek a Senior alkotócsoportjába került. Ötvenöt éves korában vonult nyugállományba, de a fotózástól ezt követően sem szakadt el. Számos külföldi elismerésben is részesült, például a „Cantata Profana” diaporáma sorozatáért Franciaországban kapott első díjat.

Élete utolsó éveiben Zuglóban létrehozta a „Kastár” elnevezésű alkotóközösséget, amelyben a kezdetekben számos fotózást szerető nyugállományú katoná tevékenykedett.

Kacsó Lajos; fotó: Eifert János

Ismét együtt volt az ezred

Bajtársi találkozót szervezett Kalocsán a 24. Harcosieszred Baráti Kör Egyesület. A program a Miskei úti, volt Gábor Áron laktanyában kezdődött, ahol a résztvevők megkoszorúzták az alakulatnál egykor szolgáló katonák emlék-

tábláját. Ezt követően a volt tiszti klub színháztermében Cserháti Ákos nyugállományú mérnök alezredest, az egyesület elnöke foglalta össze az elmúlt találkozó óta történeteket, majd a katonai hagyományok ápolásának és az egyesület életének aktuális feladatairól beszélte. Ezután Durgó Tamás százados,

az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság I. Katonai Igazgatási és Érdekvédelmi Iroda vezetője köszöntötte a résztvevőket, s adott tájékoztatást az iroda érdekvédelmi tevékenységéről, feladatairól és lehetőségeiről.

Galambos Sándor

IN MEMORIAM

2013. július 22. – augusztus 24. között elhunytak:

Dr. Horváth Ferenc ny. ezredest (72), a Magyar Honvédség halottja, Pallós Ferenc ny. altábornagy (81), Farkas Gábor ny. ezredest (81), Döbrenté Sándor ny. ezredest (73), Békési Miklós ny. ezredest (81), Géro Mihály ny. ezredest (82), Koroly T. György ny. alezredest (84), Rab László ny. alezredest (90), Sumbzky Sándor ny. alezredest (56), Szőke László ny. alezredest (73), Almási Géza ny. rehab. alezredest (84), Dobó Sándor ny. alezredest (79), Pergel János ny. alezredest (79), Hajtató Dénes ny. alezredest (80), Oláh Ferenc ny. alezredest (82), Zsebe István ny. őrnagy (83), Dékány József ny. őrnagy (83), Horváth János ny. őrnagy (80), Kovács László ny. őrnagy (69), Rózsa Elek ny. őrnagy (81), Gombás János ny. őrnagy (84), Alpári Erik ny. százados (66), Kaponya Ferenc ny. százados (65), Kardos István Mihály ny. szá-

zados (83), Pataki József ny. százados (82), Tomán József ny. százados (83), Kovács Lajos ny. százados (84), Csorna István ny. főhadnagy (63), Schilling Gyula ny. főtörzsszázlós (77), Fodor László ny. törzsszázlós (86), Vátкаи János ny. törzsszázlós (75), Hegyes Lajos ny. törzsszázlós (53), Csodó Zoltán ny. törzsszázlós (73), Dankai József ny. törzsszázlós (82), Fitus József ny. törzsszázlós (81), Gyarmati József ny. törzsszázlós (80), Szikra Géza ny. törzsszázlós (84), Vass Jenő Sándorné ny. törzsszázlós (61), Babits György ny. zászlós (67), Horváth Jenő ny. zászlós (77), Pazisné Gajdó Márta Teréz ny. zászlós (67), Urbán Imre ny. zászlós (84), Papp Ferenc ny. zászlós (69), Gelencsér Tibor ny. zászlós (51), Dobos Zoltán ny. főtörzsmester (53), Borsits Józsefné ny. közalkalmazott (70), Erdős Béla ny. közalkalmazott (88), Koczor Sarolta ny. közalkalmazott (60), Földesi Sándor ny. közalkalmazott (69), Dankó Magdolna ny. közalkalmazott (81).

EMLEKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRÍZZÜK.

TEKERJ A SEREGGEL FEJÉR MEGYÉBEN!

Jelentkezés a tekerjasereggel@hm.gov.hu címen.

Részletek a www.hosorz.hu oldalon.